

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magy. Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-útkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ipari és kereskedelmi szakosztálya

1902. évi november hó 7-én (pénteken) d. u. 4 órakor a „Köztelek” tartandó ülésére.

Fő-tárgyak:

1. A szesz technikai felhasználásának terjesztésére vonatkozó javaslatok.
2. A szakosztály állandósítására vonatkozó előterjesztés.
3. A gépeladások körüli visszaélések megszüntetését célzó intézkedések megállapítása.

Felhívás a tőzegtermelőkhöz!

Egyesületünk a tőzegalom és tőzegpor használatának elterjesztése, a tőzeg értékesítése, a tőzegmezők kihasználása és teljesítése céljából széleskörű mozgalmat szándékozik indítani. Felkérjük tehát a tőzegalomkészítésre alkalmas tőzegmezők tulajdonosait, nemkülönben a tőzegalom és portermelőket, hogy tőzegmezőjük kiterjedése és megközelítő tőzeg tartalmáról, nemkülönben a meglévő tőzegüzemekben a termelt por és alom mennyisége és annak áráról Egyesületünket lehetőleg november 10-ig értesíteni sziveskedjenek.

Igazgató.

A könyvkivonati perek illetékeségéről.

A magyar kereskedelem kinövésai, a melyek ezen igen fontos, nagy hivatásu és jobb sorsra érdemes gazdasági tényezőktől sokak rokonszenvét elfordítják,

egyik legerősebb támaszukat az 1868. évi LIV. t.-cz. vagyis a mai napig érvényben levő perrendtartás illetékességi szabályai-ban birják.

Ezen törvény 35. §-ában megadja a magyar kereskedőnek azt a jogot, a mit a világ legtökéletesebb és leglelküimertesebb kereskedelemmel biró országai sem mertek kereskedőiknek biztosítani, hogy könyveikbe bevezetett adósukat ezen könyvek székelyére idézhetik bíróság elé, holott a perjogi illetékességnek általános szabálya az, hogy személyi kötelezettség tárgyában mindenki azon bíróság előtt perlendő, a melynek területén lakik. Ezen kiváltság azonban, mely már akkor sem volt sem politikailag, sem jogilag indokolható, a mikor törvénybe iktatták, nem tette erőssé a magyar kereskedelmet, hanem mint látni fogjuk, inkább demoralizálólag hatott rá.

Most, mikor Plósz Sándor igazságügyi miniszter — ez az európai tekintélyű perjogász — egy teljesen modern perrendtartással kívánja nemzetét megajándékozni, s perrendi javaslatából kihagyott minden oly intézkedést, a mely elméletileg nem indokolható és gyakorlatilag káros, részben törölte a könyvkivonati perek különös illetékességét is, mert a javaslat 34. §-a szerint a kereskedő csak más kereskedővel szemben létrejött követelését perelheti a könyvvitel helyének bírósága előtt, míg a nem kereskedővel szemben támasztott követelését a javaslat szerint a kereskedő is az adós személyes bírósága előtt tartozik perelni.

A javaslat ezen üdvös s az élet által már régen követelt reformjában némely

kereskedelmi körök sehogy sem tudnak megnyugodni. Küldöttségekkel, ujságcikk-ekkel akarják az igazságügyi kormányt a magyar jogszolgáltatás követelményeire kioktatni s vele az eddigi állapot ideális voltát elhíttetni. Minden kilátás nélkül. A könyvkivonati perek különleges illetékessége annyira visszaszámított s az általa elkövetett igazságtalanságok annyira elterjedtek és köztudomásúak, hogy a kereskedők egyoldalú és a valódi kereskedelmi érdekek szempontjából sem egészen őszinte érvelése az igazságügyi kormányra és a törvényhozásra nem birhat meggyőző erővel.

A magyar gazdaközönség, a mely a legtöbbet szenvedett a jelenlegi törvény uralma alatt, nem nézheti közönynyel a perrendi javaslat 34. §-ának sorsát.

Eddig, ha a gazda és a kereskedő valamely ügyleből kifolyólag összekötésbe kerültek egymással, a kereskedő azon óriási előny tudatában diktálta feltételeit, hogy saját otthonában megszkott bíróságánál perelhet, ide cizálhatja a renitens vevőt, aki például az ő árúja ellen kifogást emelni merészel, a gazda pedig azon súlyos teher kilátásával kezdetben alkudozását, hogy ha az áru kisebb-nagyobb hibáját elnézni nem hajlandó, úgy vagy személyesen utazhat néhányszor 10—14 zónát tárgyalásokra vagy pedig ügyvédet kell vallania a távoli kereskedelmi telephelyen.

A kiváltságos helyzet, amely ilyen előnyöket biztosít a kereskedőknek, nagyon rossz hatással volt a kereskedelem moráljára. Kapzsvá és könnyelművé tette a kereskedelem egy részét, úgy, hogy

MEGJELENT

a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete (Budapest, V., Alkotmány-u. 31.)

ŐSZI és TÉLI, valamint SZÜRETI árjegyzéke.

== Kivánatra azonnal bérmentve megküldetik. ==

ezek a kereskedők a közvetlenül vagy az ügynökök közvetítésével beérkezett minden megrendelést kritika nélkül elfogadják, s ha utólag észreveszik, hogy követelésük veszélyeztetve van, a kereskedelmi telep helyén nagy könnyedséggel perelnek, elmakacsolnak, végrehajtanak és árvereznek. Így válik a kereskedelem könnyörtelenné. A szigorú jog szempontjából ez ellen senkinek szava nem lehet, de igenis a gazdasági morál szempontjából. Mert a közgazdasági érdek nem azt kívánja, hogy minél több kereskedelmi ügylet köttessék, hogyha abban a nem kereskedő felek garmadával el is hullanak, a normális állapot az, hogy a hitelező kereskedő vizsgálja adósának teljesítőképességét, s a pertől idegenkedve, nem pedig a perben bizakodva kösse az ügyleteket; ez bizonyára így is lesz, ha a kereskedők kényelmes perlekedése, kiváltságos illetékessége megszűnik.

A szóbanforgó perjogi előny hátrányosan hatott a kereskedők pontosságára is. Kevésbé rigorózus kereskedők az áruk mennyiségének, különösen pedig minőségének korrektségére nem helyeznek olyan nagy súlyt, mint a minőt a szolid kereskedelem fogalma megkövetel. Jól tudják, hogy a vidéki közönség kisebb hiányoktól és hibáktól inkább eltekint, semminthogy perbeidéztesse magát a kereskedelmi centrumba.

A kereskedők körültekintő óvatossága mérsékelni fogja a kereskedelmi ügynökök garázdálkodását is. Az utolsó évtizedek gazdasági csapásai között nem az enyhébbek közé tartozik az utazó ügynökök elszaporodása. Az ügynöki visszaélések általában két főcsoportra oszthatók. Először rátukmálnak a kevésbé mivelte közönségre olyan árukat, aminőre azoknak szükségük egyáltalában nincs; hogy csak egyet említek, egy budapesti szódavizgyárat felszerelő cég ügynöke különféle ámitásokkal rávett egy néhány holdas parasztgazdát, hogy tőle 1200 koronás szódavizgyár-berendezést rendeljen. A szállítás megtörtént, de a paraszt azt sem tudja, hogy mit kezdjen a gépekkel és üvegekkel, a budapesti cég azonban a könyvkivonat alapján már rátáblázta magát a paraszt holdacsáira, s a könyvkivonati per is folyik a budapesti kereskedelmi törvényszéknél az 1200 korona behajthatása iránt. Ha a parasztgazda pervesztes lesz, pár hold földje rá fog menni ezen ügyletre, ő pedig szódagyárával együtt kiállíthatja magát a magyar kereskedelmi muzeumba.

Másik fajta a visszaéléseknek, hogy az ügynök a küldendő árunak olyan minőségét és tulajdonságait igéri, a minővel az a valóságban nem bír s a vevőnek a vételár törlesztésénél olyan részletfizetési kedvezményeket igéri, a minőket a szállító cégnek bementani nem mer. A szállítás megtörténik, a vevő az áruval elégedetlen, a szállító cég azonnali fizetést igényel s mert az ügynök szóbeli ígéretei a szál-

lító cégre nem kötelezők, a budapesti cég a siker minden kilátásával indítja meg a pert a határszéli vevő ellen Budapesten. Ha majd a kalandos és megbízhatlan ügynökök által liferált ügyletekből származó pereket az alperes lakhelyén kell megindítani, százszor is meggondolja a nagy empóriumok kereskedője, hogy melyik ügynök minő rendelkezését fogadja el.

Való igaz, hogy a különös illetékességet okiratilag a perrendi javaslat szerint is ki lehet kötni, azonban a közel jövő egyik jogpolitikai kérdését éppen az képezendi, hogy némely kényesebb természetű és monstruózusabb árunak, mondjuk gazdasági gépeknek megrendelése minő formalizmuszhoz köttessék, hogy ezáltal a kisebb gazdák a rászédéstől és károsodástól megóvassanak.

Az alperes lakhelyének illetékességét megköveteli a könnyebb jogszolgáltatás érdeke is. Mindazon kérdések, amelyek a kereskedelmi perekben vitássá szoktak lenni, legtöbbször és legcélszerűbben alperes lakhelye bíróságnál oldhatók meg, itt állanak rendelkezésre a tanúk, ez tartja a szakértői szemlélet, míg a könyvkivonat által illetékessé váló bíróság mind ezen aktusokat legtöbbször csak bírói megkeresés útján, tehát a közvetlenség rovására teljesítheti.

Nemcsak a nagyközönségnek, de a magyar kereskedelemnek is érdeke, hogy a javaslat 34. §-a által kiszorítottassanak hazánkból az idegen, főleg ausztriai, cégek, amelyek az eddigi perrendtartás jogkedvezményére számítva áruikkal elárasztották a magyar közönséget s a meg sem rendelt cikkek vételárát Prágában, Brünnben perelték.

Az okszerű kereskedelmi politika szempontjából csak üdvözölni lehet a perrendjavaslat 34. §-át. Kifelé védeni fogja a magyar kereskedelmet az illetlen külföldi versenytől, idebent pedig amellett, hogy végét fogja vetni némely kereskedelmi rossz szokásoknak, decentralizáló hatással is s a mi az egyenletes fejlődés érdekében annyira kívánatos, új életet fog önteni a vidéki kereskedelembe.

Dr. Dömötör László.

A szőlészeti és borászati kiállítás.

Irta: dr. Drucker Jenő.

II.

Az ország egyik legrégebb és legéletrevalóbb egyesülete, „A pozsonyi szőlőművesek egyesületé”-nek kiállítása minden tekintetben szakavatott rendező kezére vallott. A pozsonyi szőlőhegyet ábrázoló gyönyörű olajfestmény magyarázataul szolgált annak, hogy mely vidék az, melynek termékei a pozsonyi bornak oly kiváló hirt szerzett. Az olajfestménytől jobbra és balra a legkülönbözőbb táblázatok, grafikonok, fényképek, talajvizsgálatok, must- és sav-átnézeti táblák stb. közelebbi magyarázatot nyújtottak. A csoport közepét a „Pozsonyi szőlőműves egyesület” és a „Pozsonyi pinczeegylet” teljes bogyújtófogó foglalta el, azonkívül bemutatták itt az összes Pozsony vidéken használatos szőlőművelési eszközöket, gépeket részint természetben, részint modellekben.

Az uradalmi szőlők közül elsősorban fel-említést érdemel *Eszterházy* Miklós Mórész gróf ászári pinczegazdaságának kiállítása, amely egyike volt a legtanulságosabbaknak. A szakszerűen kezelt, körülbelül 115 hold területű új homoki szőlőről a legrészletesebb felvilágosítást nyert itt a látogató. Talajminták üvegekben, az eddig kipróbált műtrágya-, permetező-, kénegező-anyagok, különböző metszési módokkal folytatott kísérletek, a telepítésnél és megmunkálásnál használt eszközök, a legmodernebben felszerelt pincze-, erjesztő-kamra és préház modellje, a szőlőnek dombormivű térképe stb. nagy szorgalommal összegyűjtött anyagokat tártak elének, mely *Szilárd* Gyula, a csákvári földműves-iskola buzgó tanárának szakértelmét dicséri.

Ugy csinre, mint terjedeleme vetekedett ezzel hercege *Eszterházy* Miklós kis-martoni tisztartóságának kiállítása. Itt egy okszerűen kezelt, szénkénegezésre berendezett szőlőről nyert a látogató tiszta képet. Különösen figyelmet érdemelt a szőlő különféle ellenségeinek gyűjteményes bemutatása, a nagyszámu fénykép, a kitünő állapotban megmaradt, természetesen megrakott élő tőkék és végre egy friss szőlőből kirakott gyönyörű czimer, melyen a különböző fajták színváltozása a kiállítás végéig jól tartotta magát és általános csodálkozást keltett.

Nagyobb szőlőbirtokosaink közül felemlítendő, *Hertelendy* Ferencz lesence-tomaji földbirtokos kiállítása. A 100 holdnál nagyobb szőlőnek gipszmintája és térképe, azonkívül több *Hertelendy* sajátos módszere szerint készített és táblákra fe- zített fiatal ojtványok érdemelnek külön felemlítést. *Erdődy* Imre gr. és neje egy rendkívül diszesen faragott hordócskát mutattak be. Br. *Bohus* László préházának kicsinyített mintáját, számos térképet, fiatal, de természetesen megrakott ojtványokat és végre egy spekroszkópot állított ki, melynek nagyszámu fényképei a világosi szőlőről és pinczeberendezéseiről nyújtottak bő felvilágosítást. Sok érdekes látványt nyújtott a *melki apátság* margittai uradalmának kiállítása is. A rendkívül diszes szekrény hátlapját a szőlő színezett térképe foglalta el, míg az előtte levő asztalon az ujonnan épült préház és pincze modellje nyújtott tanulságos megtekintést. Felemlítendő még *Willinger* Márton zombai szőlészeti kiállítása, özv. *Mitták* Nándorné (Szakolcza), *Králl* Máttyás (Nezsider) és a „Pozsonyi tanítónőképző” kertészetének cserép tőkék. *Willinger* tőkéken kívül különféle csomagoló eszközöket ojtványnyal megrakott ládákat fényképeket és különféle gyümölcszeteket és szőlővel megrakott kosarakat állított ki.

Diszesnél diszesebb szekrényeket palackokkal megrakva állítottak ki a „Magyar Országos Központi Mintapincze”, a „Magyar kegyes tanító rend” Dörgicséről, *Schuth* Vilmos Villányról, *Andrényi* Kálmán Aradról és végre *Pala-gyay* József és fiai Pozsonyból. Az utóbbi ezenkívül gyönyörű gipsz modelljét, mely villamosan kivilágítva egyik fő látványosságát képezte a csarnoknak állította ki, valamint kisebb nagyobb hordókat eredeti csomagolásban, melyek tengerentuli exportra vannak szánva.

A csarnokban képviselve voltak a következő gépgyárosok, illetve szőlészeti és pinczészeti eszközök készítői és forgalomba hozói: *Schottola* Ernő, ki teljes gyűjteményét mutatta be a szőlőgazdaságban szükséges és használt eszközöknek felszerelésnek; *Szontagh* Pál csetneki rézgyára, mely kisebb-nagyobb permetezőket mutatott be. A „Magyar Fémlemez Ipar Részevny Társaság” permetezőkkal, kénporozókkal és egyéb bádoghól készült tárgyakkal szerepelt; *Szigeti* Sándor (Kecskemét) szénkénegezőket és permetezőket mutatott be; *Arnold* Henrik (Uj-Verbász), *Dlusztus* Alajos (Német-Boly), *Glasner* Miksa, mind permetezőket; dr. *Novák* Endre (Ungvár) szabadalmazott kotyogókat és mustszállító akonákat; *Koválik* József (Szolnok) molyfogó lámpákat; *Kéki* Imre (Budapest) hordó

szerszámoka
Szombathely
Majoros Ar
csávázó am

Nagyó
és Társai
oly szép kö
szeti eszköz
általánosan
a külföldről
üvegműs, stb.
mind r
ben készült
pekért sem
Munk A. é
bőzöb fa
szállító kise
ládákat stb
(Budapest)
gyűjtemény

Felem
a ki cogna
Schmach K
kazánt mut
megjelentek
Cservenka
Géza (Tapo
pestről), rés
részint kise
linkás hord
azonkívül b
borerjesztő
lődes muta

Az ec
mind magy
sége nek ta
két külföldi
gedni, de c
tatott eszköz
nyújtunk
beavatni, h
előállítsana
óriási ketti
mutatott be
mustot elő
(Kreuznach-
méretű és
tatta be.

Végre
falain első
képei fogla
csarnok dis
ról, *Kosins
ról, Zichy
Jálics Géza.*

A bor
borkóstolás
és bocsátot
azok a bor
megbízott
gazdag és
mánya a h
által bekü
az országb
haladta ez a
országos ki
kiállítás sz
mát is.

Az ut
hazánkban
den vidékr
be, melyek
igérték viss
a borkezele
észlelhető
homokon is
izlése és
kényszeríti
pinczekezel

Hozzá
borkészletü
lassankénti
berendeznü

szerszámokat; *Eszterházy* Béla gróf (Bakony-Szombathely) prés és borlejtő gépmintákat; *Majeros* Antal (Győr) permetező, porozó és csávázó anyagot állított ki.

Nagyobb szabású kiállítása volt dr. *Wagner és Társai* egyesült gyárának (Budapest), mely oly szép kollekcziójából a szőlészeti és pinczészeti eszközöknek jelent meg, hogy a figyelmet általánosan le kötötte. Megtanultuk ebből, hogy a külföldről drága pénzen beszerezett, dugaszoló, üvegmosó, impregnáló eszközök, önkupakok stb. mind már hazánkban is hibátlan minőségben készülnek és csapokért, tölcsekért, szelepekért sem kell a pénzt külföldre küldenünk. *Munk* A. és Fia (Maros-Szlatináról) a legkülönbözőbb faárakat, ugymint gyümölcs- és szőlőszállító kisebb-nagyobb ládákat, palaczk szállító ládákat stb. mutattak be, míg *Stadler* Mihály (Budapest) gyógyzó rosták és kénporozó sziták gyűjteményével jelent meg.

Felemlítendő még *Gallik* Lajos (Budapest) a ki cognacpárló készüléket és szűrőgépet; *Schmach* Károly (Budapest) a ki törkölypárló kazánt mutatott be; végül hordógyáraink közül megjelentek *Zwick* A. és Fia (Soroksárról), *Cservenka* és *Groszmann* (Budapestről), *Schwarz* Géza (Tapolcáról) és *Schwarz* Nándor (Budapestről), részint 50—100 hl.-ig raktárhordókat, részint kisebb szállításra szolgáló boros és pálinkás hordókat küldtek be. *Zwick* A. és Fia azonkívül bemutatták az *Engelbrecht*-féle vörösborezjesztő kádat, mely iránt általános érdeklődés mutatkozott.

Az eddig felsorolt iparosok egytől-egyig mind magyar készítményeket mutattak be. Szükségesnek tartotta azonban a rendező-bizottság két külföldi gyárosnak is a részvételt megengedni, de csakis még eddig sehol be nem mutatott eszközökre, hogy iparosainknak módon nyujtsunk a modern pinczekezelés haladásába beavatni, hogy idővel ily eszközöket önállóan előállítsanak. Így a *Mayfarth* cég Bécsből egy óriási kettős kosárral bíró hyraulikus sajtót mutatott be, melyvel lehetséges óránként 50 hl. mustot előállítani; a jól ismert *Seitz* Theó (Kreuznach-Bécs) cég pedig a legkülönbözőbb méretű és berendezésű aszbeszt-szűrőket mutatta be.

Vége felemlítendő még, hogy a csarnok falain elszórva a következő szőlőbirtokosok térképei foglaltak helyet és szolgáltak egyttal a csarnok díszítésével: *Bauer* Antal térképe Aradról, *Kosinszky* Viktor térképe Bodrog-Zsadányról, *Zichy* János gróf térképe Nagy-Lángról és *Jálics* Géza szállós-gyáli szőlőjének olajfestménye.

b) Borkiállítás.

A borászati csarnok jobboldali nagy terme borkóstolásra rendeztetett be. Itt állítottak ki és bocsátottak poharankénti kimérésre mindazok a borok, melyeket a borok kóstolásával megbízott bizottság arra érdemeseknek ítelt. Oly gazdag és minőségben oly kifogástalan gyűjteménye a hazai természetes, kizárólag termelők által beküldött boroknak, még soha ez ideig az országban együtt nem volt. Tetemesen meghaladta ez a kollekczió egy budapesti és szegedi országos kiállításokra, valamint a párisi világiállítás számára összegyűjtött borképeket számát is.

Az utolsó két esztendő a borminőségnek hazánkban rendkívül kedvezett, úgy, hogy minden vidékről oly kiváló minőségű italok érkeztek be, melyek a rég elmúlt szép idők emlékét igérték vissza minden borismerő előtt. A mellett a borkézelés tekintetében is jelentékeny javulás észlelhető nemcsak hegyvidékeinken, hanem a homokon is, mert a fogyasztóközönség tisztulósága és évről-évre növekedő verseny rákényszeríti termelőinket is, hogy boraikat modern pinczekezelésben részesítsék.

Hozzájárul ehhez az a körülmény, hogy borkészletünk egy nagy része eladatlan, úgy, hogy lassanként ismét a külföldi kivitelre kell magunkat berendeznünk. Hogy pedig ilyen kitűnő boraink

létezéséről a külföld tudomást szerezhessen, legjobb alkalom éppen a kiállítás felkeresése volt.

A 30 tagú bíráló-bizottság augusztus közepétől kezdve 7—8 ízben jött össze, hogy erről az óriási boranyagról, mely a kiállítás céljaira beküldetett, ítéletet mondjon. A bíráló talán szigorubb volt mint bármely eddigi kiállításon, de az is bizonyos, hogy rendkívüli pedanteriával és lelkiismeretességgel járt el, mert figyelemmel kellett lennie arra, hogy a kiállítás látogatóinak ezrei a poharankénti kimérés folytán, abba a helyzetbe jöttek, hogy a bírálók munkáját ellenőrizhessék. Ezért mindent el kellett követni, nehogy felületességgel vádolhassa bárki a bizottságot.

Felemlítendőnek tartom, hogy bár egyenlőtlenül, de hazánkban mind a 21 borvidéke jelentékenyen képviselve volt a kiállításon. Legtömegesebben jelentek meg természetesen a Ruszt, sopron-pozsonyi vidék szőlősgazdái, a honnan 130 termelő 325 fajttal vett részt a versenyen. Utána azonban azonnal következett az alföldi borvidék, honnét 62 termelő 270 borképet küldött be. Összesen 389 termelő 1296 fajttal szerepelt. A bírálók szigorúságára nézve megemlítjük, hogy dacára annak, hogy mindössze csak 18 oly bor találtatott, mely kiállításra alkalmas nem volt, mégis csak összesen 6 diszoklevelet, 20 aranyérmét, 50 ezüstérmét és 75 bronzérmét javasolt a bizottság kiadni, végre a kisebb termelők buzditásául valami 60 elismerő oklevelet adott ki.

A borkóstoló csarnok iránt a látogató közönség első naptól kezdve rendkívüli érdeklődést mutatott. Minden borképetől 5 palaczk küldetvén be, 4 maradt fenn a kóstolás céljaira, úgy hogy együttesen több mint 5000 palaczk került kimérésre. A kóstolás oly formán történt, hogy 10 filléres szelvények lettek kibocsátva, a borok pedig 3 osztályba (az asszulelék 5 osztályba) sorolva, és egy-egy pohár kóstolásához minőség szerint 1—2—3 szelvényt kellett beszolgáltatni. A kiállítás első 14 napján az összes boroknak 3/3-része elfogyott úgy, hogy a kóstolást, miután a céljának többé úgy sem felelhetett meg, be kellett szüntetni és a megmaradt borok 25 palaczkos kollekczióként jó áron adtak el. Poharanként körülbelül 23,000 szelvényeknek megfelelő bor került eladásra.

c) A szőlőkiállítás.

A szőlőkiállítás a mezőgazdasági kiállítás időtartamának utolsó hetében tartatott meg. Szükségesnek tetszett a terminus ezen peridikus kiállításra lehetőleg kitolni, azért hogy a rendkívül abnormális időjárás folytán fejlődésben visszamaradt szőlő mégis kiállításra alkalmas anyagot nyujthasson. Mindazonáltal a szeptember derekán beköszöntött hideg időjárás kevés reményt nyujtott arra, hogy a szőlőkiállítás oly arányokat ölthessen, mely hazánk esemeszőlő kultúrájának hü képét nyujthassa. Annál kellemesebben lepte meg a kiállítás látogatóit, hogy a szőlőkiállítás oly nagyszerűen sikerült, a mire egyáltalában hazánkban még példa nem volt.

A jelentkezők közül alig 3—4 tartotta szükségesnek utolsó perczen jelentkezését visszavonni, míg a többiek nemcsak hogy megjelentek, hanem kevés kivétellel gyönyörűen érett szőlőkollekcziókkal rukkoltak ki a versenyen.

Áll ez különösen az alföldi szőlőbirtokosokra nézve, a kik oly gyönyörű esemeszőlő gyűjteményeket szállítottak be, hogy a látogatókat valóságban bámulatba ejtették.

A páma első sorban *Mathiasz* János kecskeméti szőlőnagybirtokost illette, aki körülbelül 300 fajta esemeszőlőt küldött föl, azonkívül pedig 10—12 eszerp saját nevelésű szőlőhybriddel jelent meg. A Sopron város által szőlőmivelés céljaira adományozott tiszteletdíjat a bizottság egyhangulag *Mathiasz* Jánosnak ajánlotta fel. Méltó vetélytársa akadt nevezettnek ugyancsak *Kecske* métről *Hankorszky*

Zsigmondban, aki szintén 200-nál több esemege és borszőlőt állított ki. *Adamovics* Sándor Újvidékről ezuttal is az ő országos híri fajgyűjteményéből igen szép kollekcziót hozott össze és különösen esereszőlőivel és eredeti szőlőfelakasztási módszerével aratott általános tetszést.

Az alföldi szőlőbirtokosok közül felemlítendő még *Kecske* város szikrai szőlőtelepe és *Polyár* József bács-almási telepe által beküldött gazdag szőlőkollekcziók. Minőség tekintetében mint legkiválóbbak felemlítendő még *Czeiner* Nándor (Beregszász), *Schönborn* Buchheim Ervin gróf (Beregszász), *Kiss* Győző (Eger) és a „Pozsonyi szőlőmívelés egyesület” gyűjteményei. Rajtuk kívül még vagy 30 kisebb-nagyobb termelő szerepelt szőlőjével a kiállításon, kik közül még felemlítést érdemelnek *Molnár* Lajos (Nagyvárad), *Szobonya* Bertalan (Királyhalom), *Eszterházy* Miklós Mór gróf (Ászár), *Fülep* Jónás (Pozsony), *Michi* István (Tata-Tóváros), *Palugyay* József és Fiai (Pozsony) és mások.

Eme jelentésünk nem volna teljes, ha felemlítendő nem volna *Szabó* Kálmán debreczeni gyógyszerész saját találmányu szőlőesomagoló ládáját, melyek a pozsonyi kiállításon először lettek bemutatva. Ezek a fűzfavesző- és szalma ügyes keverékből előállított ládák úgy tetszetős formájuknál fogva, mint rendkívül könnyű kezelőségük miatt általános tetszést arattak, és a próbaképen Debreczenből egy köruton Pozsonyba küldött szőlő oda kifogástalan állapotban érkezett meg és a kiállítás leteltével ugyanazokban a ládikákban kipakolás nélkül ismét Debreczenbe visszaküldetett. Biztosra vehetjük, hogy a jövő évi esemeszőlő-szállítási szezonban ezeknek a ládikáknak már fontos szerep fog jutni.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: *Cserháti* Sándor.

7:38 q. buzatermés.

X.

Kiszámíthatlan kára az országnak, hogy ezen 7:38 q. átlag buzatermést, csak mint ritkaságot említhetjük fel s annál inkább, mert a buzatermesztésre legalkalmasabb s azt a legnagyobb mértékben is termesztő nagy Alföld csekély átlagtermése a legfőbb oka, hogy az országos átlag a 7:38 q.-át is csak ritkaságképen éri el.

Sokan ennek okául jórészt a nagy Alföld szélsőségekre hajló időjárását tüntetik fel. Tagadhatatlanul van igazuk nekik is, de mindenben az időjárást okozni nem lehet. Vannak egyéb lényeges bajok is, melyeknek bizonyára van annyi részük a csekély átlagok előidézésében, mint az időjárásnak; pedig ezek oly bajok, melyeken módunkban volna változtatni s ha ezeken a bajokon segítünk, ez által a rossz időjárásnak is jobban ellent tudunk állani.

Megpróbálom összefoglalni azon okokat, melyek szerény nézetem szerint a főtényezői, az időjáráson kívül, a csekély buzaátlag terméseknél; megjegyzem azonban azt, hogy én nemcsak a nagyobb birtokosokat tartom szem előtt, hanem a közép- és kisbirtokosokat is és sokban leginkább az utóbbiakat, mert éppen ezeknél van a legtöbb baj.

Trágyakezelésről beszélni sem lehet, még nagyobb birtokokon is ritkaság számba megy trágyatelep, de ha legalább a rosszul kezelt trágya is kikerülne a földre, jó volna, e helyett nagyon sok kisbirtokosnál láthatjuk, hogy a csaknem teljesen elkorhadott trágyát, mint a vályogot formákba tapossa, azután megszártva, tüzelőanyagul használja.

A igazságszág kevés s a kisgazdánál rossz is. Két-három hitvány lovat fog az ekébe s úgy karczolászsza a földet és pedig minél kevessebbszer; mélyen, még ha birna sem szánt, mert egy szántásba vetvén, így a talaj hantossá lenne.

A vetés legnagyobb részben kézzel törté-
nik, a vetőmag sem minőség, sem mennyiségre
nézve nem felel meg és még ha minőségre
nézve meg is felelne, keveset vet 60—75 kg.-ot
1600 ölenkint.

Vetéstől aratásig a buza alig részeseül
valami gondozásban, néhol ugyan megteszik,
hogy az előző évi kukoriczatöveket felszedik,
vagy keveset aratolnak, de fogasolásról szó
sincs, legfeljebb hengerelnek, de azt is sokszor
oly körülmények között, midőn nemhogy szük-
ség volna rá, de határozottan káros.

Itt emlitem meg a legeltetést; mely lehet
indokolt némely esetben nagy vigyázattal keresz-
tül hajtván; de úgy nem mint azt különösen a
kisbirtokosok sok helyen teszik, hogy április
vége feléig a buzán tartják a birkát, de sokszor
egyéb jószágot is tekintet nélkül a vetés erős-
ségére. A legelő jószág mindenkor a gyengébb
növényt szereti fogyasztani, újból azon szálakat
eszi le, melyeket már előzőleg lerágott s újra
hajtanak; ezért aztán a legeltetés végén a
vetés ligetes lesz, egyrésze már szárba ment,
más helyen pedig földig van lerágva. Az ily
foltok később is el lesznek maradva, a vetés
egyenlőtlen s az elmaradt foltokon csak gyenge
sarju kalászkok fejlődnek, melyek sokkal hama-
rább meg is szorulnak akár a rozsdá, akár
nagyobb hőség miatt.

Az aratással igen sokan sokáig várnak, a
kisgazda pedig rendszeresen bevárja a teljes be-
érést. Ha nagyobb mértékben rozsdás a buza,
az érés lassan halad, a szalma és kalász nem
sárgul. Sokszor láttam már, hogy az ilyen
buzákkal is várnak, bevárják míg végre a szár
és kalász meg nem sárgul, de valami piszkos
barnás színt vesz fel s csak akkor aratják le;
kapván galamboknak magot, holott ha az ilyet
amint a szem többé már nem tejes, levágnák,
igen sokszor még türhétő termést lehetne kapni.

Buzát nagyon sokat vetnek, sokszor 2—3
évben egymásután, nem csuda, hogy a sok
növényi s állati élősködő elszaporodván, tetemes
károkat okoznak.

Legnagyobb részben azonban kukorica
után jó a buza, a legtöbb helyen az összesnek
75—80 százaléka és pedig rosszul meg nem
munkált kukorica után. Éppen ezt tartom én
egyik legtöbb kárt okozó körülménynek, az
alföldi buzatermesztésnél.

Az Alföldnek különösen a déli részén, a
buza mellett a kukorica a legfőbb termés,
kevés tavaszi kalászos s alig valami takarmány
termesztés mellett. Nézzük tehát, milyen mun-
kát kap a kukorica, különösen a kisbirtokok
legnagyobb részénél, de sok uradalomnál is,
leginkább ott, hol feles kukoriczatermesztés van.

A tarlón, melybe következő évben kuko-
rica jő, aratástól a következő év április közepéig,
ha hó nincs s enyhébb az idő, még télen át is
rajta jár minden jószág, ritka eset, hogy ezen
tarlóföldet ősszel megszántás.

Április második felében megkezdik a ku-
koriczavetést; az igavonó jószág gyenge, ezt
az 1½ évig fekvő s legázolt talajt nem bírja
kellően megszántani, de nem is akarnak mé-
lyebben szántani, csak 5—6 cm.-re, hogy a
barázdába vetett mag gyorsabban kikeljen. Az
így elvetett kukoriczát midőn kikelt, egyesek
könnyű faromás fogással megfogasolják, ez
azonban ritka eset, a legnagyobb rész bevárja
míg a kukorica, május közepe táján 10—15
cm.-re megnő s akkor vagy tisztán kézi erő-
vel, vagy lókapa és kézierővel megkapálja;
ettől fogva június 10—15-ig felé sem néz. Köz-
vetlen aratás előtt, a legnagyobb részben töl-
tőgető ekével, feltöltőgeti, mely után itt levén
az aratás, majd a betakarítás és cséplés, a
kukoriczával többé nem törődik, míg október
közepe felé törni nem kell, csekély kivétel az,
hogy némelyek keveset fattyaznak.

Az első kapálástól a töltőgetésig a kuko-
rica földje nagyon felgazosodik, töltőgetéskor
különösen ha még esős is az idő, nagyon sok
gyom nem lesz jól kivágva, újra megfogamzik,
de meg a földben lévő sok gyommagból a töl-

tőgetés után még igen sok kél ki s ezek őszig
teljesen kifejlődnek, magjok október közepéig
teljesen megérik s ekkor következnek a kuko-
rica törése, ami a legjobb esetben is okt. 20.
előtt nagyon ritkán van készen. A letört
kukorica földje tele van érett magvakkal meg-
rakott gazzal. Ha száraz az idő, a föld kemény
s alig pár ujjnyira képes felszántani, inkább
csak a kukoriczatövek körül feltöltött földraká-
sokat turkálja széjjel az ekével, de nem szánt;
ha pedig esős idő van, a sáros, gazos földön
a sok kóró feltorkollik s többet tur az eke
mint szánt, csak ritka kivételes év, hogy az
ily földön jó munkát lehessen tenni.

Az ily földbe elvetett búzával együtt
kikél a sok gyom is, egy része kifagy ugyan,
de sok megmarad tavaszig, ekkor pedig kikél
az a gyommag is, ami még ősszel vissza-
maradt s mondhatni, hogy tavasszal a talaj-
on lévő növényzetnek alig fele része buza;
hogyan adhasson az ilyen vetés 8—10 q ter-
mést? de nem is ad többet 4—5 q-nál
oly időben sem, midőn a jobban munkált bir-
tokokon csakugyan van 8 q.

Az állatállomány szaporítása, az így szük-
séggé váló nagyobb mérvű takarmánytermesz-
tés, tagadhatatlanul a legbiztosabb eszköz volna
arra, hogy a földek jobb munkát kapjanak, jobb
erőbe jöjjenek s így a termésátlag is emel-
kedjen; de éppen ez az, amire a kisbirtokost,
de sok közép- és nagybirtokost is csekély kivé-
telrel reávenni nem lehet, mert nincs pénz. Ha
az a birtokos takarmányt termeszt, hogy azt majd
jószágával feletesse — jószágot is előbb meg-
vennie kell — s úgy értékesítse, ebből ő pénzt
sokkal később lát, mint a szemtermésből s azt
nem képes kivárni, hitele nincs s így nem mer
belefogni, hogy ő csak egy ötödérszessel is
— ennyibe takarmányt vetvén — kisebb terü-
leten természetesen azonnal pénzt adó szemet. Így
azután marad folyton a régi beosztás, buza s
kukorica csaknem az egész kisbirtok, de még
jó, ha csak 50 százaléka a buza, mert sokszor
felmegy 70—75 százalékra is.

Nagyon nehéz tehát különösen a kisbir-
tokos vetésbeosztásán változtatni s nagyon
messze van még az, hogy e tekintetben lényeg-
es változás történjen s ha már ez nem megy
más uton kellene hozzájuk férkőzni és pedig
a kukoriczatermesztés által.

Ha a kukorica földje kap egy tarló hán-
tást, egy mély őszi s egy csekélyebb tavaszi
szántást, ha megkapjuk a kukoriczát 3—4
izben, akkor ősszel már az első évben is me-
lehető tisztá s megdolgozott földet kapunk s
olyat, melyet rossz időjárás mellett is türhétően
meg lehet szántani. Ha még ezekhez az is járul,
hogy nem kései, hanem már szept. elejével
megérik kukoriczát termesztünk, akkor sokkal in-
kább számíthatunk utána jó buzatermésre; el-
értük egyszersmind azt is, hogy kukurczatermés-
ünk csaknem kétszeresre emelkedett.

Mindezekből nem akarom én azt követ-
keztetni, hogy azok tévednek, kik a több
jószágartást s takarmánytermesztést, a vetőmag
nemesítését s mit egyik legfontosabbnak tartok,
a magyar buzának csak 3—4 nappal is koráb-
ban erővé tételét; mindezeket úgy tüntetik fel,
melyek által emelhetjük a buza átlagtermését;
teljesen igaz, mind feltétlenül elfogadom, ipar-
kodni is kell s mindenáron arra törekedni,
hogy ezen igazságokat minél többen elfogadják
s azok szerint gazdálkodjanak.

Az én nézetem szerint ezeket az elveket
követik is egyesek, de nagyon kevesen s a le-
nehezebben a kisbirtokos, akinek a legnagyobb
részben a legkevesebb az átlagtermése, de
azt hiszi, hogy az előbbieket követni nem
tudja, okul adván a pénzhányt.

Ugy gondolom, az ilyenekkel sokkal ha-
marabb lehetne számbavehető eredményt el-
érni akkor, ha a kukocza helyes mivélését le-
hetne velők elfogadtatni.

Kivihetőnek tartom, mert nem jár oly
nagy rendszerváltozással, mint ha csak 1/6-rész
takarmánytermesztést kellene is keresztül vinni;

pénzkiadással sem jár sokkal s ha nem is
volna valami gyökeres orvoslás, mégis javítaná
a mai állapotot.

A kukoriczát különösen a Délvidéken min-
den birtokososztály előszeretettel termeszt, leg-
inkább a kisbirtokos s ha látja a példát, hogy
az ő kedvelt terméséből helyes mivéléssel
mennyivel többet kap, hajlandó lesz azt kö-
vetni s ezáltal eléri a nagyobb buzaátlagot is,
a példán pedig okulva, talán más újításokba
kedvet kap belefogni.

A fentieket inkább a kisbirtokos osztályra
vonatkoztattam a nagy birtokon az itt leirt hi-
bák koránt sincsenek meg ily nagy mértékben,
bár van ezeken is elég. Nem hagyhatom azon-
ban észrevétel nélkül Csikós Mihály urnak a
„Köztelek“ 81. számában megjelent következő
szavait: „de hát mi után vetünk búzát, ha
tengeri után nem búzát vetünk. Mit termés-
szünk, miből pénzeljünk.“

Tegyük többoldalúvá a természetést, ne csak
buzát, árpat, zabot, kukoriczát s némi kis ta-
karmányf termesztünk. Első sorban is nagyobb
százalék takarmányt vessünk s azután ott
vannak az olajnövények, kisebb mértékben a
különbféle kapás vetemények: mák, bab, borsó,
dinnye, hagyma, ott a répamagtermesztés, mind-
ezek s még egyebek is vannak, melyek mind
igen jó előveteményei a buzának.

Jó elővetemény például a len is, mely
alföldi talajainkon a legnagyobb részben jól si-
kerül (a magtermesztést értem) s lehet belőle
pénzteni. Igaz, hogy a len a talaj tisztaságára
nagyon kényes s a mag értékét nagyon le-
rontja ha közöttük gyommagvak vannak; alföldi
talajainknak pedig a legnagyobb része bizony
nagyon is gazos, kellő előmunkálattal ezen is
sokat segíthetünk s ha mégis nem sikerülne a
len részére egészen megfelelő tiszta talajt adni,
ugy, hogy ha elértük is a kellő termésered-
ményt, a mag tisztátalansága miatt nem kap-
hatnánk meg érte a megfelelő árat; ma már
van oly tisztító készülék, melyel a leggazosabb
lent is, aránylag csekély költséggel, teljesen
ki lehet tisztítani.

En évek óta természetem már a lent, tudom
mily sok gondot ad a mag teljes kitisztítása,
ezért nem tudom eléggé dicsérni Kalmár Zs.
utóda terménytisztítógéjára által részünkre ez
évben szállított lentisztító gépet, melyel a lent
kevés költséggel kifogástalan tisztává lehet tenni.

Olajnövények s kisebb területen termeszt-
hető különféle kapás vetemények után a búzát
sokkal jobb sikerrel lehet termesztetni, mint a
kukorica után, vessük búzáink egy részét ilye-
nek után s nem kell akkor az összes kukoricza-
földet búzával bevetni, hanem jó része meg-
marad tavaszi kalászos alá, ami ezeknek csak
előnyére válik, mert különben ezeket az Alföld-
dön rendszeren buza után szókták vetni.

Vessünk kevesebb búzát jobban előkészít-
ett földbe; bizonyára jobb munkában inkább
ki is bírja az időjárás szélsőségeit s nagyobb
átlagterméseink lesznek. *Lubinszky Ernő.*

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: *Cselkó István.*

A cukorrépa levelek feltakar- mányozása.*

II.

E cikket nem hagyhatjuk két észrevétel
nélkül, melyek elmaradhattak volna akkor, ha
szerző tudomást vett volna a „Köztelek“ idei
35-ik számában megjelent hasonczimű közle-
ményünkről. Észrevételeink elseje az, hogy a
leveles cukorrépa fejek értékének kiszámításá-
nál eltér attól a szokástól, melyet a német
szakemberek követnek, a mit azért nem tehe-
tünk magunkévá, mert egy nép sem tanulmá-

*) Lapunk előző számából tévedésből kimaradt
észrevétele rovatvezetőnknek a fenti című cikkre.

nyozta a
mint a né
a leveles
sonlitható
ugyanazot
emészthet
csak a vi
az eltérés
lesz czuko
mazván,
csak el.
likáljuk a
nálunk a
dott mért

Más
natkozik,
nek azelő
kitünt, ho
a sóskasa
meg, ho
leveles d
legfeljebb
ban nem
czukorrép
Ebből kif
tanácsát,
czukorrép
őszszel a
pedig alá
leveles s
mert a t
némi szá
naponta
etetés m
a hizók

Per
fejekkel
juk ezt a
sok táplá
ben tehát
répafejek
fogjuk s
pedig kü
akik csak
belemen
azt, s az
leveles c

Els
répaföld
fejet tart
s a raká
orommag
földeljük
az ülepe
tömjük a
nyár beá
répafej.

Má
hanem v
fejeket,
mert mi
annál ki
lésnél p
szempon
nem ná
legalább
az egyes
letiporta
fala mer
tatjuk a
1:5—2
kiálló ré
kal, kése
lyödvé h
hintünk
beföldel
felére s
szóktak
szetesen
latos ez
járni s
bő, a m
hányatu
getjük.
mányt
is czéls

nyozta a leveles cukorrépafejeket annyira mint a németek, ezek pedig úgy találták, hogy a leveles cukorrépafejek a buzakorpával hasonlíthatók legjobban össze, mert mindkettő ugyanazon arányban tartalmazza a különféle emészthető s emészthetetlen alkatrészeket, s mert csak a vizeztartalmában mutatkozik közöttük az eltérés, hogy a szokásos fonnyadtságú leveles cukorrépafejek 7-szer annyi vizet tartalmazván, a buzakorpa értékének $\frac{1}{7}$ -ét érik csak el. Véleményünk tehát az, hogy ne komplikáljuk a dolgot azzal, hogy új mértéket használjunk akkor, midőn a németek által elfogadott mértékkel teljesen meg lehetünk elégedve.

Második észrevételünk a sóskasavra vonatkozik, mely nem az a mumus többé, melynek azelőtt tartották, mert újabb vizsgálatokból kitűnt, hogy a kérődzők belfőjében szétbomlik a sóskasav mielőtt árthatna. Ez magyarázza meg, hogy a marha hihetetlen mennyiségű leveles cukorrépafejet képes úgy enni, hogy legfeljebb csak hasmenést kap tőle, mely azonban nem a sóskasavtól, hanem a leveles cukorrépafejek nagy vizeztartalmától származik. Ebből kifolyólag oda módosítjuk czikkező egyik tanácsát, hogy az a ki nem óhajtja a leveles cukorrépafejeket besavanyítani, hanem a ki őszszel annyit etet a mennyit etethet, a többi pedig alászántja, hogy az ne riadjon vissza a leveles cukorrépafejek erőltetett etetésétől, mert a tapasztalás azt mutatta, hogy a marha némi szalma mellett 150 kg.-ot is képes belőle naponta kár nélkül enni, s hogy ily erőltetett etetés mellett a tehének sok és kővér tejet, a hizók pedig kedvező súlygyarapodást érnek el.

Persze annak, a ki a leveles cukorrépafejekkel takarékosan akar bánni, nem ajánljuk ezt az erőltetett etetést, mert azzal igen sok táplálékanyagot poecékolunk el. Utóbbi esetben tehát mértékletesen fogjuk a leveles cukorrépafejeket etetni, s a megtakarítottakat be fogjuk savanyítani. A besavanyítást illetőleg pedig különbséget tehetünk azon gazdák között, akik csak akkor hajlandók a besavanyításba belemenni, ha gyorsan s olcsón eszközölhetik azt, s azok között, akik gondosan akarják a leveles cukorrépafejeket besavanyítani.

Első esetben úgy járunk el, hogy kint a répa földön mintegy 500 q. leveles cukorrépafejet tartalmazó rakásokba hordhatjuk azt össze, s a rakásokat földészterűvé mintegy 3 méter orommagasságra eligazítva, 60 cm.-nyire beföldeljük, s később néha utána nézünk, hogy az ülepedés folytán keletkezett repedéseket betömjük a földtakarón. Így konzerválva a forró nyár beálltáig is elég jól eláll a leveles cukorrépafej.

Második esetben nem a föld színe fölé, hanem verembe rakjuk a leveles cukorrépafejeket, s a vermet lehetőleg nagyra ásátjuk, mert minél több takarmány kerül a verembe, annál kisebb a romlási százalék. Az elvermelésnél pedig úgy járunk el, hogy tisztasági szempontból a verem alját polyvával behintve, nem nagyon vastag rétegekben teszszük a legalább 8 napig fonnyadt takarmányt bele, s az egyes rétegeket emberrel vagy állattal jól letiportatjuk, a mi különösen a verem két hosszala mentén s a sarkoknál történendő. Így folytatjuk a rétegezést addig, míg a takarmány 1,5—2 méternyire a föld színe fölé kerül, s e kiálló részét eleintén szintén függélyes falakkal, később pedig tetőszerűen vagy elgömbölyödve készítjük el, végül pedig még polyvát hintünk a takarmányra, s most $\frac{1}{2}$ méternyire beföldeljük. Az elvermelt takarmány majdnem felére súlyyodván, az első hetekben repedések szoktak a földtakarón képződni, melyek természetesen minél előbb betömendők. Nagyon ajánlatos ezen időben a földtakarón keresztül-kasul járni s azt vizsgálni, hogy nem szakadunk-e be, a mi valahol megtörténne, oda újra földet hanyatunk, s azt jól letiportatjuk vagy ledönggetjük. A verem azon részén, melyből a takarmányt télen óhajtjuk kiszedni, szalmát stb. is czélszerű a földtakaróra elhelyezni, mert

máskülönben sok munkát okoz a megfagyott földtakaró eltávolítása, vagyis a verem megnyitása.

Cselkó.

IRODALOM.

Szikes talajok javításáról.

Irta: Herczfelder A. Dezső.

A szikes talajok hazánkban rendkívül nagy területeket foglalnak el, amelyeknek megjavítása illetőleg rendszeres megművelése ma még leküzdhetetlen nehézségeket okoz. Azok a kísérletek, melyeket Hilgard Kaliforniában elért, sikerei folytán a szikes talajok gipszszéssel nálunk is több éven végeztek, nem jártak megfelelő eredménnyel s miután ezideig a Hilgard által ajánlott gipszszéssel kívül e talajok más uton-módon való megjavítására nézve aránylag kevés kísérlet történt, ez a fontos kérdés máig is megoldatlan még.

Hogy a kísérletezés nálunk úgyiszlóval kizárólag a Hilgard által kijelölt irányban indult meg, nemcsak annak tulajdonítható, hogy Hilgard volt az első, ki a szikes talajok megjavításának és megművelésének kérdésével behatóan foglalkozott, hanem mindenestre nagy része van ebben annak a körülménynek is, hogy a szikes talajokról a külföldi irodalomban megjelent munkák közül Hilgardé volt az egyetlen, amely nálunk ismertté vált, míg a többi ily irányban végzett s többnyire külföldi folyóiratokban elsősorban megjelent tanulmányok közül, csak igen kevés jutott gazdaközönségünk tudomására.

Ahhoz pedig, hogy szikes talajaink legalalmasabb és legrentabilisabb módon való megjavításához vezető utat és módot megtaláljuk, nagyon szükséges, hogy az eddig ily irányban szerzett tapasztalatok összességéről lehetőleg tájékozódjunk.

Elismerésre méltó munkát végzett tehát a „Szikes talajok megjavítása” című tanulmány szerzője azáltal, hogy a különböző országokban a szikes talajok tanulmányozása és megművelése körül elért eredményeket és tapasztalatokat nagy gondalal s fáradsággal összegyűjtötte és így minden e kérdés iránt érdeklődőnek módot nyújt arra, hogy ezen a különben legtöbbszörnek hozzáférhellen adatokat, a szikes talajok megjavítására irányuló munkálatainál irányadóul felhasználhassák.

Tanulmányának első részében a szikes talajok elterjedésével és keletkezésével foglalkozik Herczfelder és érdekes fejtegetéseiben a föld egyetlen jelentősebb vagy érdekesebb szikes vagy sós talajképződését sem hagyja figyelmen kívül. A szik képződésének Hilgard által felállított teoriájával és részletesen foglalkozik a szerző és azt hiszem mindenki, a ki e kérdéssel foglalkozik, igazat fog adni neki abban, hogy Hilgard elmélete legalább a mi viszonyainkra nézve alig fogadható el, a miből viszont az is következik, hogy a gipszszéssel nálunk nem is lehet tartós eredményeket elérni. A szikes talaj megjavításának más módjait kell tehát megkísérlelnünk és ezeket a maguk sokoldalúságában részletesen ismerteti a szerző és pedig nemcsak mások munkái és leírásai nyomán, hanem azon közvetlen tapasztalatok alapján, a melyeket a földművelésügyi minisztérium megbízásából végzett tanulmányutja alkalmával ez irányban szerzett.

Herczfelder Dél-Franciaországban szerzett tapasztalatai alapján a talaj kimosását tartja legalkalmasabbnak a szikes talajok megjavítására és az ennek igazolására felhozott adatai érdekesek és meggyőzők. Ha majd nagy Alföldünk öntöző csatornák szelik át, nem állanak majd oly nehézségek ezen talajjavítási mód útjába mint ma; csak örömmel és köszönettel fogadhatjuk azonban, hogy szerző már most az ily irányú kísérletezésre tereli a figyelmet.

A talajmosásról szólva, igen érdekes adatokat közöl Herczfelder a marseilleti tó terü-

letének értékesítésével foglalkozó társaság munkásságáról. A talajjavítás és értékesítésnek ez a módja igazán megszívlelendő volna nálunk is.

Herczfelder itt ismertetett munkája oly sok általános és érdekes leírást és adatot tartalmaz, hogy az nemcsak a szikes talajokkal foglalkozó szakembert fogja érdekelni, hanem számot tarthat arra, hogy minden mivel gazda elolvassa.

A több csinos képpel diszitett mű Lampel Róbert kiadásában jelent meg. Ára 1 korona. K. J.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

626. kérdés. Gazdaságomban a tehének téli abrakja következőleg lett eddig összeállítva: 30—34 kg. répa polyvával keverve, 2 kg. korpa, 1 kg. tengeridara.

Az idén a tengeri drágasága folytán, tengeridara helyett 1 kg. melasszét szándékozom adni.

Kérdem: a melassze jó hatással van-e a tej minőségére és mennyiségére s egyáltalán helyettesíti-e és mennyiben a tengeridarát?

Ugyancsak melasszét óhajtók etetni a göblyökkel is, melyek az elmúlt évben 3 kg. tengeridarát kaptak kezdetben s havonként 1 kilóval javítva, az utolsó hónapban 7 kg. darát kaptak.

Kérdem: adható-e a melassze a hizalás kezdetén mindjárt, pl. 2 kg. dara és kg. melassze?

Vagy ha nem, akkor a hizalás mely stádiumában és mily mennyiségben lesz adható s mennyiben pótolja a tengeridarát?

És adható-e a melassze hizalásban levő pulykáknak és mily mennyiségben?

Gy. K. Gy.

627. kérdés. Kérem sziveskedjék egyhány berkshirei sertéstenyésztő címét velem tudatni. Kérek osztrák címeket is és egy osztrák gazdasági egyesület címét is. H. M.

628. kérdés. Miután nálunk alig kapni Berkshire tenyészanyagot, kérem sziveskedjék néhány ausztriai vagy németországi nevesebb tenyészítő címét velem közölni. S. S.

629. kérdés. Szőlővenyige Horvátországból Magyarországra egyáltalában nem szállítható-e? Ha szállítható, mely föjtételek mellett történhetik az? Az erre való rendelet, vagy törvény. K. C.

Feleletek.

Melasszeetetés tejelő- s hizómarhával. (Felelet a 626. sz. kérdésre.) A melassze oly előnyösen hat a tejelválasztásra, hogy általában specifikus tejtakarmánynak mondják s ezt nem a cukornak, hanem a többi szervesanyagoknak, u. m. az amidok, szerves savak s a többinek köszöni a melassze. Ugyanis Poppelsdorffon kísérletkép külön etették a teljes melasszét s külön a belőle kiválasztható cukrot, továbbá külön a cukortalanított melasszét s külön az ásványi anyagait s akkor úgy találták, hogy sem a cukor, sem az ásványi anyagok, hanem tisztán csak a többi szervesanyagok azok, melyek a tögyet izgatják s fokozott működésre ösztönzik. Ezekről a kísérletekről, valamint másokról eléggé tájékoztattuk az olvasót a „Köztelek” 1902. 62. számában s ezért most csak azt említjük, hogy a melassze háromfeleképp hathat a tejelválasztásra; ugyanis egyes esetekben a tej mennyiségét, máskor pedig a zsirtartalmát s végre némely esetekben úgy a tej mennyiségét, valamint zsirtartalmát is szaporíthatja. Ezért azt mondhatjuk, hogy a fejőstehenekkel nagyon czélszerű ugyan melasszét etetni, de előre nem tudjuk, hogy mely irányba fog a melassze hatni. Ugyanannyi tengerit azonban nem helyettesíthet a melassze, mert a tengeriben jóval több

az em. szervesanyag s ezért azt véljük, hogy a tehenekint s naponta elvonandó 1 kg. tengeri helyett mintegy 3/4 kg. melasszét lesz célszerű etetni, mert a melassze csak akkor fokozhatja a tejelválasztást, ha a tehenek most sem kapnak kevesebb táplálóanyagot, mint mielőtt a melasszeetést megkezdték.

A hizómarha számára szintén kitűnő takarmány a melassze, de a tengerit természetesen itt sem helyettesíthetjük ugyanannyi melasszéval, mert a melasszealkatrészek hatásosabbak ugyan, de nem annyival, amennyivel csekélyebb mennyiségben foglaltatnak benne, mint a tengeriben. Ezért a hizóknál is 3/4 kg. melasszéval vélünk 1 kg. tengerit helyettesítenedőnek; arra a kérdésre pedig, hogy mennyire szaporíthatjuk náluk a melasszét, csak azt mondhatjuk, hogy annyira, míg hasmenést nem okoz, ami részint magától a melasszétől, részint pedig attól függ, hogy mennyi vizenyős takarmányt etetünk, mert ha pl. sok répát adunk a hizóknak, akkor már az is nagyon lágyítja a ganajt s ezért csak kevés (1000 kg. élősulyra 1.5—2.5 kg.) melasszét adhatunk hozzá, míg ellenben az inkább csak száraz takarmánnyal hizlalt állatoknál, esetleg 8 kg.-ig is felmehetünk az 1000 kg.-ra etetendő melasszeadaggal. Ezért csak azt tanácsoljuk, hogy kezdje némi fokozatos szoktatás után 3/4 kg.-al s szaporítva azt a későbbi hónapokban addig, míg a hizók jól megbirják, de ne essen soha se annyit, hogy az állatok állandó hasmenésen szenvedjenek tőle.

A pulykáról nem tudjuk, hogy hizlalták-e már valaha melasszéval, de ha hizlalták is, alig hiszszük, hogy 20 db pulykára 1 kg.-nál több melasszét számítottak volna naponta, sőt ez adagot is csak fokozatos szoktatás után véljük alkalmazandónak, mert a melassze a baromfinál is képes hasmenést okozni, habár nem is olyan gyorsan, mint a répával tartott marhánál.

Berkshire-sertés beszerzési források. (Felelet a 627. sz. kérdésre.) Azon jegyzékem szerint, melyet már két éve állítottam össze, a következő Berkshire sertésenyésztőkről tudok:

Borsod-Abaúj-Zemplén Megye: Kaltenbach Lipót, Cserenye.
Hontmegye: Jekelfalusi-féle birtok, Lontó.
Pozsonymegye: báró Üchtritz Emil Bős.
Győr-Ménfőcsanak Megye: Fricke Emil, Sövényháza.
Veszprémmegye: báró Üchtritz Zsigmond, Nagy-Bogdány, u. p. Noszlop.
Veszprémmegye: Purgly Pál, Kókut, u. p. Lep-sény (félvér-tenyésztés).
Zala Megye: Hirschl Ármán, Rotfa, u. p. Zala-Egerszeg.
Pestmegye: gróf Vigyázó Sándor, Bács.
Szepesmegye: gróf Csáky Albin, Szepes-Mindszent (félvér).
Szepesmegye: Szinyei Merse Kálmán, Polyánóc, u. p. Szepes-Váralja.
Ungvári Megye: gróf Sztáray Antalné, Vinna.
Hajdú-Bihar Megye: Forrai Henrik, Nádudvar.
Szabolcs Megye: Haás Ignác, Nyíregyháza.
Temesmegye: Ottlyk Péter, Jezvin, u. p. Temes-Rékás (mint tudom kitűnő anyaga volt, de tenyésztéssel felhagyott?).
Temesmegye: báró Ambrózy Gyula, Aranyág, u. p. Temes-Rékás.
Torontál Megye: gróf Nákó Kálmán Sz., Nagy-Szent-Miklós.
Abaúj-Megye: Sohell-féle uradalom, Nagy-Ida.
Kis-Küküllő Megye: Sperker Ferencz, Szent-Demeter, u. p. Nagy-Kend (félvér).

Hogy ezen tenyésztők folytatják-e a tenyésztést, avagy abban hagyták-e arról biztos tudomásom nincs.

Legújabb információim szerint ezidőszereint Berkshire sertéstenyésztők:

Bunzl Szigfried, Györgymajor, Pozsony mellett.
Vieland Artur, Farkasfalva, Szepesmegye.
Báró Jungensfeld Károly, Szepes-Falstán, u. p. Ófalu, Szepesmegye.
Kovácsy Miklós, Tasnád-Szántó, Szilágy-megye.
Kovácsy Sándor, Adámos, Kis-Küküllőmegye.
Mikó Károly, Liptó-Verbiez, u. p. Liptó-Szent-Miklós.
Zierer Sándor, Váth, Vas megye.
Ifj. Driesz Lajos, Pécsvárad, Baranyamegye.
Péchy Zsigmond, Péchufalu, Sárosmegye.
Kassai gazd. tanintézet, Kassa.
Ménésbirtok, Kisbér, Komárommegye.

Ezenkívül kiscsardák kezében szórványosan részint tiszta vérben, részint *báznai* tájfajtában keverve elég jó anyag van Nagy- és Kis-Küküllő, Brassó, Szeben vármegyékben. Mitután velők levelezéssel semmire sem megy, forduljon vagy az illetékes állattenyésztési felügyelőhöz, tanácsért és utbaigazításért, vagy pedig bizza meg *Pick Oswald* tenyészállat-impor-teurt (Bpest, Baross-tér) anyag beszerzésével, nála különben *angol anyag* is szokott lenni eladásra készen.

Osztrák tenyésztők czimeivel nem szolgálhatok, de talán nincs is rá szükség, mert megfelelő anyag nálunk is beszerezhető. Osztrák gazdasági egyesület van igen sok, a legtekintélyesebb a „K. k. Landwirtschafts Gesellschaft in Wien”.

Berkshire sertés vétele. (Felelet a 628. sz. kérdésre.) Kérdéstevő téved, ha azt állítja, hogy nálunk Berkshire tenyészanyag nincsen. Tagadhatlan, hogy a Yorkshire-láz (mert tényleg láz) kissé visszanyomta a Berkshireket, de ez csak időleges állapot. Van nálunk, *de még több Berkshire tenyésztő lesz mint volt.* A németeknél is ilyen állapot van, csak hogy azon 1—2 B. tenyésztő a ki van, az *nagyban* tenyészt és az eladó anyagát nem lehet oly hamar elkapkodni, mint a mi tenyésztőinkét, hol kevés az eladható anyag. Legközelebb közöltem magyarországi B. tenyésztők czimeit, méltóztassék e rovatban utánána nézni, láthatja mennyi van most is.

Osztrák tenyésztőket nem tartom nyilván, sajnálattal nem közölhetek czimeket, nem is szívesen tenném, mert meg vagyok győződve, hogy a *keresett anyag nálunk is beszerezhető*, (miért vigyük ki azt a kevés pénzünket, a mink van, még sertésért is?) Kis idő múlva kapni anyagot (angliai import után) kisbéri ménésbirtokon is, de különben méltóztassék *Pick Oswald* tenyészállat-impor-teurhoz fordulni (Budapest, Baross-tér), ő majd szerez jó anyagot.

Németországban a legelső B. tenyésztő Brauer Teneverben Bréma mellett. Anyagát a mannheimi kiállításon is és a birtokán is láttam és mondhatom, hogy kiállja a versenyt az angolok anyagával. Ezen anyagot már azután lehet ajánlani, kissé drága, de a legjobb. Egyébiránt onnét most nem kaphat, mert mint ő maga mondta: „Tökéletesen ki vagyok fosztva, egy évig nincs eladni valóm.” Tudnillik nála nagyobb a kereslet, mint a kínálat.

Szőlővenyigék szállítása. (Felelet a 629. sz. kérdésre.) Szőlővenyigét Magyarországra egyáltalán nem szabad sehonnán sem behozni. Az erre vonatkozó földmívelésügyi miniszteri rendelet még 1892-ben jelent meg és így szól: „Szőlővenyigét (szőlőtökét), gyökeres és sima szőlővesszőt, száraz és nyers venyigét egészben vagy darabban, szőlőlevelet külföldről behozni vagy hazánkban átvinni tilos. E tilalom Ausztria és Horvát-Szlavonországok irányában is fennáll.” Kivételt ezen rendelet alól semmiféle formában sem engedélyez a földmívelésügyi miniszter.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

OMGE. közleményei.	Oldal
A könyvkivonati perek illetékességéről.	1733
A szőlészeti és borászati kiállítás.	1734
Növénytermesztés.	
7-38 q. buzatermés.	1735
Takarmányozás.	
A cukorrépa-levélek feltakarmányozása.	1736
Irodalom.	
Szikes talajok javításáról.	1737
Levelszekreney.	1737
Vegyések.	1738
Kereskedelem, tőzsdé.	1739

Köszönetnyilvánítás. A m. kir. földmívelésügyi miniszter gróf *Festetics* Tasziló valóságos belső titkos tanácsos, kir. főpohárnokmesternek,

azon hazafias áldozatkészségeért, hogy a keszt-helyi m. kir. gazdasági tanintézet egyik legjobb hallgatójának évi négyszáz korona összegű ösztöndíjat adományozott, köszönetét nyilvánította.

Kinevezés. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter *Bánó Jenő* mexikói lakost a Magyarország és Mexikó közt való üzleti összeköttetések létesítésének előmozdítása czéljából a m. kir. kereskedelmi muzeum ottani levelezőjévé nevezte ki.

Halálozások. Özv. *géresi Balogh Józsefné*, szül. szemerejai Ince Teréz hetvenhárom éves korában meghalt Sárdon. Az elhunytban *géresi Balogh Vilmos* földm. min. tanácsos és *géresi Balogh Dezső*, a Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezetének igazgatója édesanyjukat gyászolják. Legyen áldott emléke! — Pusztazámori *Mentler Gyula*, gr. Nádasdy Ferencz uradalmi nyug. kasznárja f. év október hó 30-án 40 éves szolgálat után életének 63-ik évében Kápolnás-Nyéken elhunyt.

Darányi miniszter a Székelyföldön. *Darányi Ignác* földmívelésügyi miniszter f. hó 1-én Székelyudvarhelyről Szentgyörgyfalva-Oláh-falu községbe ment, *Mikó Bálint*, Csik vármegye főispánja, *Beeze Antal* alispán, *Lázár Menyhért*, *Molnár József* dr. és *Fejér Antal* országgyűlési képviselők üdvözölték. A miniszter utközben megtekintette Homoród fürdőt. Délután öt óra előtt érkezett a miniszter Csikszederára s a főispánnak a város tőzsomszedságában fekvő csikszögödi házában szállott meg. Reggel nyolc óra után a városba ment s megtekintette a vármegye főiskoláját és földmives-iskoláját. A vármegye házában *Beeze Antal* alispán a vármegyei gazdasági egyesület elnökségének élén üdvözölte a minisztert s főleg a birtokrendező ügyek fölkarolását, valamint a kulturmérnöki hivataloknak Csik vármegye szempontjából való másszerű beosztását kérte. A miniszter kijelentette, hogy a birtokrendező munka már folyik s részben az igazságügyi miniszternél is a legjobb akarattal találkozott; a kulturmérnöki hivatalok kérdését meg fogja fontolni; de addig is a vármegyének a mostani szervezet mellett is örömmel hajlandó a szükséges erőt rendelkezésére bocsátani, azonban maga a lakosság is tehet egyet-mást rétjei javítására. A miniszter ezután még több kisebb küldöttöt fogadott. Csikszögödről a miniszter *Tundrára* utazott, onnan pedig Szepsizentgyörgyre, ahová délután két órakor érkezett. A pályaudvaron *Pótsa József* főispán várta a megyei és városi tisztikar élén. Ott voltak még *Szabó József* az Erdélyi Gazdasági Egyesület, gróf *Béldi Ákos*, az EMKE elnöke, gróf *Mikes Armin*, báró *Szentkereszthy Béla*, *Béldy Tivadar*, *Eöry Ernő*, a jelzáloghitelbank expozitúrájának igazgatója. A miniszter megtekintette a dohánygyárat, állami méntelepet, vármegyei fiúárva-házat és szeretetházat, a református kollégiumot, a szövőgyárat, a vármegye-házat, ahol *Vajna Miklós* főjegyző üdvözölte. A miniszter *Pótsa József* főispánnál szállott meg. A főispán ebédet adott a miniszter tiszteletére, aki reggel Kézdivásárhelyre utazott. A vasutnál nagy közönség fogadta. *Török Andor* dr. polgármester üdvözlése után a miniszter örömet fejezte ki, hogy Kézdivásárhelyt személyesen megismerheti. A miniszter a vasutól a városba hajtatott. Először is az Erzsébet-leányvárházat tekintette meg, amelynek gazdasszonyi épülete 1899-ben az ő támogatásával épült. A minisztert *Sipos Samu* igazgató kalauzolta. A miniszter ezután a várost járta be, majd a városházára ment, ahol *Molnár Józsiás* képviselő vezetésével nagyobbszámú falusi küldöttség adta elő kérelmét az erdőarányosítás kérdésének megoldása ügyében. A miniszter kijelentette, hogy a kérdéssel behatóan fog foglalkozni, hangoztatta azonban, hogy a törvény intézkedéseit e téren sem szabad szem-elől téveszteni, azokhoz mindenki alkalmazkodni tartozik s azok keretein belül a kormány mindenkor védelmébe veszi a polgárok jogos érdekeit. *Bánffy Zsigmond* br., a gazdasági

egyesele
tette ele
miniszter
hogy a
egy része
szersmin
ispánjáva
bizottal
ezután [S
ahol Lá
a polgár
és neve
majd dél
pestre.

A
ségnek v
major, a
nagybér
az alkac
eltöltött
csérő ok
lommal
volt dr.
beszéd
a derék
intézett
Mihály u
nek az u
egész cs
lési min
vendégs
és ragasz

A
veszprém
tanácsu
sén azt
a törvény
gabonató
törlése
Antal püs
város leg
szavakkal
hoz kivé
gazdák é
jából mi
magyar
sujtja ez
is ugy ez
tése érd
kodnunk.
nagy éro

A
a nyári s
mányi üf
lete alatt
Pál ügyv
egyesület
pénztár á
neveltetés
Foglalkoz
gazdatiszt
szabályoz
vel. *Mádo*
Forster G
ismételt
kebb kör
hogy az d
szabályoz
tisztéknek
sék a kvé
legközele
tést intéz
határozta
sére orsz
nyugdijint
örömmel
bejelentés
ronával g
jét. A mi
szönik m
Gazdatiszt
fog megje
Tör
egyezmén
eddig me
menteket

egyesület elnöke megleghangú beszédben terjesztette elő a város és vidék kérelmét, amire a miniszter hosszabban válaszolt, kijelentve, hogy a kérelmüket megfontolja s reméli, hogy egy részüket meg is valósíthatja. Megígérte egyezersmind, hogy e kérelmeket a vármegye főispánjával és a székelyföldi miniszteri megbízottal karöltve fogja tárgyalni. A miniszter ezután [Sepsiszentgyörgyön át Brassóba utazott, ahol Lázár István gróf főispán, az alispán és a polgármester és többek társaságában a várost és nevezetesebb intézményeit tekintette meg, majd délután három órakor visszautazott Budapestre.

A hűséges szolgálat jutalma. Szép ünnepségnek volt színhelye a veszprémmegyei Kulmajor, a hol Gyérei Richárd hercegi uradalmi nagybérlő ménesmestere: Pámer Péter abból az alkalomból, hogy az uradalomban 25 évet eltöltött hűséges szolgálatban, a miniszter dicsérő oklevelével és 100 korona pénzbeli jutalommal lett kitüntetve. Az ünnepélyen jelen volt dr. Fenyvessy Ferenc főispán batásos beszéd kíséretében nyújtotta át a jutalmakat a derék cselédnek, a kihez Gyérei Richárd is intézett meleg szavú buzdítást, majd Parraghy Mihály urad. tisztartó nyújtotta át az ünnepeltnek az uraság pénzbeli ajándékát. Délben az egész cselédség megvendégtetett. A földművelési miniszternek az egybegyűlt előkelő és fényes vendégsereg üdvözlő táviratot küldött haláljának és ragaszkodásának elismeréséül.

A papirosbuza ellen. Pozsgay Miklós veszprémi molnár-mester, Veszprém rendezett tanácsa város legutóbbi képviselő-testületi ülésén azt indítványozta, hogy a város irjon fel a törvényhozás képviselőházához a budapesti gabonatörszén a fedezetlen határidő-üzlet eltörlése ügyében. Az indítványhoz Rainprecht Antal püspöki jószágkormányzón kívül Veszprém város legtekintélyesebb gabonakereskedői lelkes szavakkal szólottak hozzá és annak elfogadásához kivétel nélkül csatlakoztak. A veszprémi gazdák és kereskedők tanulságos szép példájából mindenki meggyőződhetik arról, hogy a magyar gazdákat és kereskedőket egyenlően sújta ez a régi és sok más visszaélés, miért is úgy ezen, mint számos sérelem megszüntetése érdekében egyesült erővel kell munkálkodnunk, ha azt akarjuk elérni, hogy mindkét nagy érdekcsoportnak helyzete megváltozzék.

A Magyar Gazdatisztek Orsz. Egyesülete a nyári szünet után most tartotta első választmányi ülését Bujanovics Sándor udv. tan. elnöklése alatt, a melyen mindenekelőtt Jeszenszky Pál ügyvezető részletes előterjesztést tett az egyesület belételeire vonatkozó ügyekről és a pénztár állásáról. A választmány segélyekre és neveltetési pótlékokra 850 K-t szavazott meg. Foglalkozott a választmány a nem okleveles gazdatiszteknek a gazdatisztek jogviszonyát szabályozó törvény ellen hangoztatott sérelmeivel. Máday Izidor, Nick Ede, Bujanovics Sándor, Forster Géza, Kolmann Gyula, Jeszenszky Pál ismételt hozzászólása után a választmány szűkebb körű bizottságot küldött ki oly czélból, hogy az dolgozzon ki javaslatot a kérdés olyatén szabályozására, hogy a nem okleveles gazdatiszteknek is lehetővé tétessék és megkönnyíttessék a kvalifikáció megszerzése. E javaslatot legközelebb tárgyalják s ez ügyben felterjesztést intéznek a földművelési miniszterhez. Elhatározták, hogy a gazdatiszti körök szervezésére országos akciózt indítanak. A gazdatiszti nyugdíjintézetre vonatkozó ügyek tárgyalásánál örömmel vették tudomásul Jeszenszky Pál azon bejelentését, hogy Darányi miniszter 8000 koronával gyarapította ismét az intézet alaptőkéjét. A miniszter áldozatkészségét felíratilag köszönik meg. Az ülés részletes ismertetése a „Gazdatisztek Lapja” legközelebbi számában fog megjelenni.

Törvényjavaslat a brüsszeli czukoregyezményről. A brüsszeli czukoregyezmény eddig még csak a német és a francia parlamenteket foglalkoztatta. Legutóbb az osztrák

és a magyar kormány megbízottai értekezletet tartottak Budapesten s ezen megállapították a törvényjavaslatot, amelyet a brüsszeli czukoregyezmény beczikkelyezéséről a monarchia két államának törvényhozásai elé fognak terjeszteni. Minthogy a brüsszeli egyezmény jóváhagyásának határideje 1903. február elsején lejár, valószínű, hogy ezt a törvényjavaslatot ugy Bécsben, mint Budapesten, soron kívül fogja a törvényhozás elintézni. A kérdés körül mind a két parlamentben hosszabb és érdekes vita várható.

Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmányja ülést tartott f. hó 3-án Vásárhelyi László országgyűlési képviselő elnöklése alatt. Az elnök jelentésében mindenekelőtt megemlékezett az egyesületnek a pozsonyi kiállításban való részvételéről, amelyen az aradvármegyei baromfiak általános föltűnést keltettek. Az egyesület fogyasztási szövetkezetének idei félévi mérlege kedvező volt. A Pécskai Gabonakereskedő Szövetkezet az aratás után megkezdte működését, eddig 40 vagon búzát raktározott be s erre 20 ezer korona előleget adott az érdekelteknek. — József főherceg 3385 koronát küldött az egyesületnek azzal a czéllal, hogy ezt az összeget, amelyet az egyik nagybérlővel folytatott perében a bíróság ítél meg a főhercegnek, Nagy-Kamarás aradvármegyei község gazdáinak mezőgazdasági czéljaira fordítsák. Az egyesület küldöttséggel mond köszönetet a nagylelkű adományért. — Az Országos gazdasági munkás- és cselédszövetkezeti érdeklődésében erőteljes mozgalmat indítanak. Elhatározták még, hogy Kurtics község határában egy kendertermelő és kikészítő telepet létesítenek szövetkezeti alapon 200 hold kendertermő területre, melynek érdekeltjeibe egyhármadrészig kisgazdákat fognak belevonni, akiknek üzletészeit részben a földművelésügyi miniszter fogja kifizetni. A kenderkikészítő telepre 100.000 korona költséget irányoztak elő, egy üzletészt kat. holdankint 500 koronában állapították meg és a kendertermelő szövetkezet létesítésével az egyesület elnökségét bízták meg. Végül tizenöt új tagot vettek fel az egyesület kötelékébe, midáltal az egyesület tagjainak száma 842-re szaporodott.

Dohánybevéltási határidők. Az idei dohánybevéltés elég korán kezdődik. A bevéltést az e czélból kiküldött állami közegek a következő sorrendben fogják végezni: december 1-én a faddi beváltó hivatalnál, — december 9-én a baresi, érsekújvári és hajdu-doroghi beváltó hivatalnál, — december 15-én a budapesti, debreczeni, kápolnai, miskolci és nyiregyházi beváltó hivatalnál, — december 18-án (és másodízben február 20-án) a maros-vásárhelyi beváltó állomáson, — decz. 27-én a fogarasi beváltási állomáson, — s január 2-án az aradi, battonyai, bekés-esabai, csókai, csongrádi, érmihályfalvai, felegyházi, jászberényi, (beváltási állomás), jászkeséri, kisvárad, nagybecskereki, nagykarólyi, nagyléti, nagytárkányi, nyirbátori, rakamazi, szegedi, szolnoki, tiszaroffi, vásárosnaményi és zombolyai beváltó hivatalnál. A három (fogarasi, jászberényi és maros-vásárhelyi) bizottságtól eltekintve, legrovidebb ideig fog tartani a beváltás Csongrádon: 18 napig és legtovább Barcsen: 82 napig.

Gazdasági termékek expresszárúként való szállítása. A bádeni államvasutak belforgalmában, nemkülönben ezen vasutak kezelésében álló magánvasutakon gazdasági termékek, mint: vaj, sajt, tojás, élő és leölt baromfi, méz, mindenféle friss zöldség, friss szőlő a nevezett vasutigazgatóság által ezen czélból kijelölt vonatokon a fuvardíjnak amennyiben ezen általános darabáru forgalomra érvényes díjtételeinek alkalmazása mellett expresszárúként szállítatnak, amennyiben ezen általános darabáru-osztály díjtétele alacsonyabb, mint az expresszárúért fizetendő díjak és a szállításra kerülő egyes darabok súlya egyenkint a 25 kgr.-ot meg nem haladja. A bádeni vasutak ezen intézkedésével mezői termékeknek a fogyasztási piacokra való

jobb kelendőségét, a romlás ellen való védelmét és a termékeknek friss állapotban való megérkezését akarja elősegíteni olcsó szállítási költséggel, mi mellett az árúk a gyors és személyvonatokhoz rendszerint hozzáadni szokott u. n. kezelőkoocsokban szállítatnak a teherárúkra érvényes díjtételek mellett. Részünkről csak azt jegyezzük meg, hogy fővárosunkat a fogyasztási piac központjává csak akkor fog sikerülni megtennünk, ha a bádeni vasutak példáját fogjuk követni, vagy pedig azon módszert, mely különben egész Németországban divik, nálunk is meghonosítani sikerül. Egész Németországban a gyors romlásnak alávetett árúk ugyanis a teherárúkra érvényes viteldíjak mellett személyvonatokkal továbbíthatnak.

Olaszország 1902 évi gabonatermése. Olaszország 1902 évi gabonatermését 46.2 mill. hektoliterre becsülik, ami 1901-hez képest 9 millió hektoliter hiányt jelent; az ideai termés még az 1900-iki rossz termésnél is kevesebb 1 mill. hl.-el. Ha Olaszország átlagos termését (a 4,760.000 hektárnyi gabonaterület után 11.82 hl. átlagot véve) 56.200.000 hl.-re becsülik, akkor a lefolyt három évben a termés nagyon alatta maradt az átlagnak. Az ideai hiány nem kevesebb, mint 10 millió hl. Előre látható tehát, hogy Olaszország tetemes gabonabevitelre fog szorulni, annál is inkább, mert az ország általános gazdasági és pénzügyi viszonyai egyébként meglehetősen kedvezők.

A Magyar Folyam- és Tengerhajózási r.-t. igazgatósága közhírré teszi, hogy a kisdunai hajózatokat Budapest és Dömös között a folyó évben a következő módon fogja megszüntetni: Utolsó menet Budapestről Dömösre november 9-én, Utolsó menet Dömösről Budapestre november 10-én és a tiszai rendes hajózatokat Csongrád és Szolnok, valamint Csongrád és Szege között az előrehaladott időnyre való tekintettel a következő módon szünteti meg: Utolsó fel- és lemenet Csongrád és Szolnok között f. é. november 9-én, utolsó le- és felmenet Csongrád és Szege között f. é. november 10-én. A fentemlített viszonylatokban megszüntetett hajózatok vonalain fekvő hajóállomások személy- és áruforgalma tehát az említett napokon megszűnik, a tömegáru-forgalmat azonban ezen intézkedés nem érinti.

Az Orsz. Gazd. Munkás- és Cselédszövetkezeti pénztár ajánljuk jó indulásba. Ismertesse ezt az intézményt a nép körében. Biztosítsa cselédjeit ezen segély-pénztárnál.

A gazda és cselédje.

Elvi jelentőségű és nagyfontosságú határozathozott a közigazgatási bíróság gazdáknak cselédjeikkel szemben, ezek betegsége alkalmával fennálló kötelezettségükre vonatkozólag. Egy konkrét esetben ugyanis kimondotta, hogy a gazda cselédje után minden esetben tartozik a kórházi költségeket 30 napon át fizetni. Fennáll tehát a gazdának ezen kötelezettsége még akkor is, ha cselédjét a kórházba szállítást megelőzőleg már a lakásán gyógyíttatta és pedig tekintet nélkül arra, hogy az otthon való gyógykezelés mennyi időt vett igénybe. Ez elvi jelentőségű határozatot a közigazgatási bíróság azzal indokolja, hogy az 1898. évi 21. t.-cz. 5. §-a a gazdát a kórházi költség viselésére kötelezi. Nem tekinthető tehát e kötelezettség teljesítésének e határozat szerint az a körülmény, hogy az illető cseléd már megelőzőleg rendes orvosi ápolásban részesült, de nem kórházi ápolásban. Ez a határozat is nagy mértékben ösztönözi a gazdákat arra, hogy cselédjeiket minél előbb beirattassák az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédszövetkezeti pénztárba, mert ez esetén akár saját lakásukon, akár a kórházban ápolatták cselédjeiket, a felmerült költségeket csak előlegezniük kell, mert a pénztár, ha a cselédeket nem a gazda hibájából érte a bal eset, ezen költségeket mindenkor megtéríti. Saját magán segít tehát az a gazda, a ki cselédjét a munkáspénztárnál biztosítja.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatőzsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi czég jelentése.)

Budapest, október 31.

Az időjárás a lefolyt hét folyamán nagyjából boros és esős volt. Kezdetben még alacsony volt a hőmérséklet, utóbb azonban enyhébb az idő. A mezei munkák kedvezően folytathatók és a korai őszi vetés nagyjából szépen kelt ki. A külföldön a mieinkhez hasonló volt az időjárás.

A külföldi piacok üzletmenetét illetően, a hangulat valamivel csendesebb, az árak azonban nagyjából tartottak, habár a forgalom csak szűk keretben mozog. Amerikában az irányzat kellemesebb volt. A kedvetlenség melyet Oroszország nagy hajózállításai idéztek elő, hamarosan elmúlt és az irányzat emelkedő volt, habár kedvező időjárást és erősebb hozatokat jelentettek és a látható buzakészletek is (a Bradstreets becslése szerint a múlt hét óta 4.187.000 bush.) emelkedtek. Angliában a hangulat szintén szilárdabb volt, a nélkül azonban, hogy az áralakulásra lényegesebb befolyást gyakorolt volna. A francia piacok kezdetben ugyancsak emelkedők voltak, minthogy a közeli határidőben fedezési kereslet mutatkozott ez azonban később engedett és az árak valamivel olcsóbbak. Németországban is a tengerentúli impulzus volt befolyással, az emelkedés azonban szerény korlátok között maradt és a hét végével az irányzat csendesebb. A többi kontinentális tőzsdéken a forgalom mérsékelt és az árak tartottak.

Nálunk a kereslet aránylag jó, míg a kínálat az összes cikkekben mérsékelt. A főzikk buza éppúgy mint takarmányzikk emelkedők, míg a többi cikkek alig változtak.

Az üzleti hét részl teiről következőket jelentjük:

Buza állandóan csak mérsékeltén volt kínálva. A hozatok eladatlan árban gyengék és a Budapest felé uszó mennyiség is jelentéktelen. A malmok ennek ellenében azonban szintén csak gyenge érdeklődést tanúsítottak és forgalom állandóan korlátozott maradt. Lányháb hangulattal azonban még sem érvényesíthetett. A tulajdonosok tartózkodása mellett a malmoknak mérsékelt beszerzéseknél is magasabb árakat kellett engedélyezni, melyek fokozatosan 5-7^{1/2} fillér javulást eredményeznek. E mellett főleg merkanitáru részesült előnyben, finom buzáik inkább tartottak voltak. A hét vége felé a kereslet valamivel jobb volt, a kínálat is bővebb és az üzlet kellemes irányzatban zárul. Az össz-forgalom 130.000 mm.

Rozs csak mérsékelt érdeklődéssel találkozott. A kínálat továbbra is csak gyenge ugyan, de a helyi fogyasztás éppúgy mint az export is tartózkodóan maradt. Az árak alig változtak és minőség szerint 12.60-12.85 K. között változnak budapesti paritásra, míg helyben 13.30 K.-ig fizetnek 3 óra. Nyíri származékokban a kínálat jelentéktelen, de nem is mutatkozik különösen kereslet. A vidéki malmok jobb árakat engedélyeznek. Debrecen-Nyíregyháza paritásában 12.20-12.30 K. jegyzünk.

Árpa (takarmány- és hántolási célokra) szilárd irányzatú. Hízalók éppúgy mint gyárosok jó érdeklődést tanúsítottak és 10-20 fillérrel magasabb árakat fizettek. Minőség szerint 10.90-11.40 K.-ig jegyzünk helyben, illetve Kőbányán. Maláta- és sörárpákban az üzlet továbbra is csak jó kvalitású erőteljes, de azért enyhe minőségű árua szorítkozik, melyekből úgy tisztavideki, mint felvidéki áru teljes mulhetti árakon talált elhelyezést. Közép és alárendelt minőségű áru el volt hanyagolva.

Zab állandóan csak gyengén van kínálva, míg a kereslet e héten élénkebben alakult. Az árak körülbelül 20 fillérrel magasabbak és szín és tisztaság szerint a forgalomban volt körülbelül 4000 mm.-ért 12.60-13.20 K. fizettek helyben.

Tengeri (ó áru) csak gyengén van forgalomban és árban alig változott. Helyben kocsiába téve 13 K.-ig fizettek. Új tengeriben az üzlet még korlátozott és a hangulat csendes. Bpesti paritásra decemberre 10.45-10.50 K., november-februárra Temesváron 9.80 K. jegyzünk.

Olajmagvak: Káposztarepeze (készáru) csak csekély mennyiségben van kínálva és 20-20.50 K. között jegyez helybeli paritásra. Határidő káposztarepeze 1903. augusztusra 23.80 után 23.50-23.70 K. jegyez. Lenmag csendes 25-26 K., vadrepezeért 10-11.50, gomborkáért 19-20 K. fizetnek.

Hüvelyesek: Babban a kínálat gyenge maradt, de a kereslet is mérsékelt és a forgalom korlátozott maradt. Triórözött apróbab Félegyházán 23 K., gömbölyű Baja-Mohács-Zombor 19.50 K., Vácson 18, barnabab Kalocsán 13.20, N.-Károly 12.80 korona. Kendermag 19.50, búkköny tartott 13-13.50 K. budapesti paritásra.

Napijelentés a gabonaüzletről.

1902. november 4.

A malmok tartózkodó vételkedve ma néhány filléres árcsökkenést eredményezett. Összesen elkelt kb. 23000 mm. készbuza.

Rozs változatlan, helybeli egyenértékre azonnali szállításra 12.60-12.85 koronás készpénzárt, helyben három óra pedig 13.30 koronás árt jegyzünk.

Takarmányárpa tartott, helyben 11-11.40 K.-át ajánlanak.

Zab gyenge forgalom mellett csendes, helyben 12.60-13.20 koronát ígérnek.

Tengeri üzletelen, névleg azonnali átvétellel kocsiara rakva 13 koronás árt jegyzünk.

Új-tengeri decemberi szállításra helyben egyenértékre 10.45-10.50 koronás árban értékesíthető.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1902. november 4-én. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekől 213 szekér réti széna, 43 szekér muhar, 60 szekér zsupszalma, 11 szekér alomszalma, 0 takarmányszalma, 1 szekér tengeriszár, 14 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbúkköny, köles, stb.), 40 zsák szecska.

A forgalom élénk.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 440-640, muhar 560-620, zsupszalma 280-300, alomszalma 240-280, takarmányszalma —, tengeri szár 1200—, egyéb takarmány —, zabosbúkköny —, lóhere —, luczerna —, köles —, sarju 400-540, szalmaszecska 360-400. Összes kocsiár 346. Összes súly 380,600 kg.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben e héten elején az üzletmenet főleg kontingens nyers és exkontingens szeszben volt élénk és jó vételkedv mellett több zárlat eszközölve is lett változatlan szilárd áron. Elkelt helybeli egyesült szeszgyáraktól finomított és élesztőszesz változatlan áron, ellenben denaturált szesz 31-32 K. nagyban kötésre. Exkontingens nyersszesz egyesült szeszgyáraktól 21 koronán kelt.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz 1 K. drágábban 32.50-34.50 K. kelt ab termelő állomás azonnali és későbbi szállításra. Exkontingens szesz gyéren volt ajánlva és szilárdabb áron kelt. Finomított szesz mezőgazdasági szeszgyáraktól adózva 140 K. ajánlottak.

A kontingens nyersszesz ára Budapestem 36.50-37.— K.

Bécsi jegyzés kontingens nyersszesz azonnali szállításra 37.40-37.80 kor. kelt el, zárlat — kor.

Frígai jegyzés adózott triplószesz 126.50—, korona adózatlan szesz 34.50—, korona.

Budapesti heti jegyzés:		nagyban	kicsinyben
		korona	korona
Finomított szesz	—	141.—141.50	142.—144.—
Élesztőszesz	—	142.—142.50	143.—144.—
Nyersszesz adózva	—	139.—139.50	141.—142.—
Denaturátszesz	—	31.—31.25	31.50-32.—

Az árak 10,000 literfokként hordó nélkül bementve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénz fizetés mellett értendő.

Komló-árjegyzés. A niürnbergi nemzetközi komló-üzletben az árak ismét megállapodtak és november 1-én a hivatalos árjegyzés 59 kilónként:

Piaci áru prima	—	105-110 M.
„ közép és gyenge	—	90-103 „
Spálti komló	—	120-140 „
Hallertaui, württembergi és bádeni prima	—	120-125 „

Münchenben az október 30-iki komlóvásáron a prima saári komló 100 kilónként 380, a spalti 330, a hallertaui 270 márkáért kelt. Saarban az elmúlt héten a saári komló 59 kilónként 149-170, az auschai 120-130, a steier komló pedig 110-120 márkáért kelt. Magyar komló nem volt forgalomban.

Magyar védjegyes zsákokban elkelt egy kisebb tétel békés-esabai komló, az I-rendű 100 kilónként 240, a II-od rendű 180 koronáért.

A központi vásárcsarnok árjegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiczikké árairól.

A magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetkezete üzleti jelentése. 1902. november 4

Az üzletmenet nem változott. Husneműkből az árak a hét közepén jelzett ártól lényegesen nem érték el, marhabús kigr. 1.04-1.30, borjúhús 1.24-1.32 vidéki sertés 1.06-1.20, helybeli 1.10-1.22 fillérért kelt el. Füstölthusneműkből a felhozatal szünetel, az árak változatlanok. Nagyobb mennyiségben kaptunk azonban malacot, úgy élő mint vágott állapotban, élve párja 8-16 koronáig, vágva kgrmonként 1.50-2.00 fillérig volt értékesíthető.

Baromfiakból vágottan ludakat kgr.-ként 1.10-1.30 korona, kaesát 1.20-1.40 K-ért, rántani való csirkét élve 1.20-1.40, sütni valót 1.50-2.20 koronáért értékesítettünk.

Vajüzletben némi emelkedés észlelhető, bár a kínálat még mindig erősebb a keresetnél; teavaj 2.00-2.25 fillér, főző 1.40-1.80 K-nán helyezhető el, túró alig érkezik s ennek jobb minősége kgrmonként 20-24 fillér árban helyeztetett el.

Tojásüzletben az árak szilárdsága állandó, megbízható jó tojás kevés érkezik s e miatt a detaile eladásoknál a lámpázott, friss tojás ára aránytalanul emelkedett.

Ládánként I. r. úde tojás ára 96-98 K, II. r. 90-94 K, apadt, áru 75-78 korona.

Gyümölcsfélékből a beérkezett árak a hét elején jelzett áron keltek el, nagyobb mennyiségben alma, körte, birs érkezett. Alma, szépség, faj s minőség szerint 12-60 fillérig, körte 14-70 fillérig kelt el kgrmonként. Jöminőségű szőlő már ritkán érkezik, ezt 28-48 fillérig adunk el kgrmonként.

Vadfélékből nagyobb mennyiségben őz és szarvas érkezik az előbbi kgrja 1.20-1.40, az utóbbi 60-80 fillér árban helyezhető el.

Nyul párja 1.60-2.60 fillérig kelt el. Burgonyát nagyobb tételekben 2.20-2.40 K-ért helyeztünk el.

Hideghusvásár az Orzi-uti élelmi piacon. 1902. november hó 4-én. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 33 árus 46 drb sertést, — árus — drb süldőt, 2900 kg. friss húst, 300 kg. füstölt húst, 1040 kg. szalonnát, 300 kg. hájat, — kg. kocsonyahúst.

Vidékről és pedig: Szt-Nagybálint-lak-Solt 6 drb sertés, Erzsébetfalva 3 drb sertés, összesen 9 darab.

Forgalom lanyha. Arak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 112-128 fillér, 1 q 108-112 K., süldőhús 1 kg. — fillér, 1 q — K., füstölt sertés-hus 1 kg. 128-144 fillér, 1 q — K., szalonna zsirnak 1 kg. 120-136 fillér, 1 q — K., füstölt szalonna 1 kg. 128-136 fillér, 1 q — K., háj 1 kg. 136-144 fillér, 1 q — K., disznósír 1 kg. 136-144 fillér, 1 q — K., kocsonyahús 1 kg. 56-88 fillér, füstölt sonka 1 kg. 144-160 fillér, 1 q — K.

Hideghusvásár a Garay-teri élelmi piacon. 1902. november 4-én. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 35 árus 79 darab sertést, 0 árus — darab süldőt, 6200 kgramm friss húst, 400 kg. füstölt húst, 300 kg. szalonnát, 100 kg. hájat, — kg. zsirt, — kg. kolbászt, — kg. hurkát, — kg. füstölt szalonnát, — kg. kocsonyahúst, — kg. disznósajt, — kg. (— drb) sonkát, — kg. tőpörtöt.

Vidékről és pedig: Nagy-Körös 9 darab sertést.

Forgalom élénk. Arak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 12-128 fillér, 1 q 118-120 korona, süldőhús 1 kg. — fillér, 1 q — korona, füstölt sertés-hus 1 kg. 140-160 fillér, 1 q 140-142 korona, szalonna zsirnak 1 kg. 134-136 fillér, 1 q — korona, füstölt szalonna 1 kg. 144-80 fillér, 1 q — korona, háj 1 kg. 140-144 fillér, 1 q — korona, disznósír 1 kg. 140-144 fillér, 1 q — korona, kocsonyahús 1 kg. 92-112 fillér, 1 q — korona, füstölt sonka 1 kg. 140-160 fillér, 1 q — korona, kolbász 1 kg. —, disznósajt 1 kg. —, hurka 1 drb —, tőpörtő 1 kg. — fillér.

Budapesti juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1902. november 3.

Főhajtattott:

Magyarországból	—	1727 drb juh	— drb kecske
Szerbiából	—	— drb juh	— drb kecske
Összesen	—	1727 drb juh	— drb kecske
Eladatlan maradt	—	— drb juh	— drb kecske

Árak

(kilogrammonként élősúlyban, korona értékben).

	por kgr.	párosként
Elsőrendű hizott ürü	—	48-50 fill. 36-46 kor.
Középmínőségű hizott ürü	—	— „ — „
Legelőn javított ürü (anya)	—	42-46 „ 31-33 „
Kisorolt kos	—	— „ — „
Szerbiai juhok	—	— „ — „
„ kecskék	—	— „ — „
Husos bárányok	—	— „ — „
Középmínőségű bárányok	—	— „ — „

Irányzat: élénk, árak kg.-onként 1-2 fillérrel emelkedtek.

MEZŐGAZDÁK FIGYELMÉBE!

Elismert kitünő hazai gyártmány!

1600 gözcseplőkészlet üzemben!

Czím:

ELSŐ MAGYAR

gazdasági gépgyár

RÉSZVÉNYTÁRSULAT

BUDAPESTEN, Vácz-ut 19. szám.

Gözcseplőkészletek

2^{1/2}, 3^{1/2}, 4, 4^{1/2}, 6, 8, 10 12, lőerejűek.

Magánjárók

(uti mozdonyok.)

Kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készség-gel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Arjegyzék kívánatra díjmentesen küldetük.

Gyá
iger

SZ
szok
kor.
Kiváló
állás
felel
a mo
nal vi
én

É
Óriás
egyed
alatt
ber, de
hatnak
csal z
ellátó
teik.
árjegyz
kötél
vet kap
nincsen
haszon
vagy s
érdekét
benne

Dióc
Czím:

H
Si
észak
szám
300
hossz
gazda
„Kor
irodák
tétle

Mielő
tées
konve
szakav
legmag
tétéber
ajánlat
Adolf
19. (E

I
=
elő
g
Az
M

Gyárilag javított igen jó, használt gőzcseplőkészletek **kaphatók: BECK és GERGELY-nél**
Budapest, V., Váci-ut 12.

SZŐLŐOLTVÁNYOK

szokvány minőségben és európai nemes gyökerezésű és sima vesszők melyen leszállított áron. Oltványok ezre 90-100 frt. Mindenik a legkiválóbb bor- és csemegefajokból, fajtisztán, teljes jótállással. Ha a szállítvány a megrendelésnek meg nem felelne, úgy az oda- és visszazállítási költséget, valamint a megrendelő által kifizetett összeget hiány nélkül azonnal visszafizetem. Így mindenki ebbeli szükségletét az én költségemen házához szállítva tekintheti meg.

ÉLŐKERITÉS.

Gleditschia csemeték és magvak.
Óriás tövisű, igen gyorsan fejlődő süvénynövény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt rendkívül csekély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át, úgy hogy a bekerített részek teljesen kules-csal zárhatók. Minden rendel shez rajzokkal ellátott ültetési és kezelési utasítás mellékeltek. Bővebb tájékozás végett szíves fénynyomatu díszes árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek, rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzésen kívül egy oly könyvet kap ezzel, ki címét egy levelezőlapon tudatja, mely nincsen az a ház vagy család, a hol annak tartalmát hasznára ne fordítanák, városban, falun, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is érdekében áll, kik rendelni semmit nem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek.

Diócseseméték. Kétféle, óriási jövedelmet biztosító voltánál fogva ennek tenyésztése majd minden gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.
Cím: "Érmelléki Első Szőlőoltvány-Telep" Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

Élelmi szerek értékesítését eszközözik az előirt % mellett. Felvilágosítást és csomagolási utasítást ingyen nyújt tagok és nem tagoknak.
Azonnali készpénz-elszámolás.

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK
ELLÁTÓ SZÖVETKEZETE
HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ
Budapest Székesfőváros Központi Vásárcsarnokában.
SÜRGÖNYCZIM: AURORA-BUDAPEST.

Értékesítésre elfogad: Husneműket, füstölt húst, vadakat, szárnyasokat — élő és leölt állapotban, Vtojást, vaját, halat, burgonyát, káposztát, zöldségféléket, gyümölcsöt stb. V

Kitűnő tolókerék rendszerű vető-gépek
kerékvázoztatás nélkül.
13 soros frt 185.—
15 " " " " " 200.—
17 " " " " " 215.—
19 " " " " " 230.—
Beck és Gergely Budapest, V., Váci-ut 12. szám.

90 holdról
árpa-szalma, ennek töreke és 40 holdról zabszalmára telelésre gulyabelit vagy csikót váltalok. Tudakozódhatni Koppich Sándornál Takta-Száda. 7961

Nemesi birtok
600 magyar hold Gömörben vasút, országút mellett eladó. Bővebbet Gló Barna, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél Budapest, V., Alkotmány-utca 31. 7790

Eladó.
Fuchs József előskel gazdaságának falkolájából kiváló szép növényű és gyökérzetű magas díófa. Megrendelésre alulról címre kértetnek. Fuchs József, Darbóc, Póstyén mellett. 7998

Tejvétel.
Több előkelő tejkereskedő megbízásából nagyobb mennyiségű tejet, január 1-ére szerződéssel keresek. Kérem ezennel a t. tejtermelő urakat, sziveskedjenek melőbb b. ajánlatukkal megfizetni. Spitzer Jakab, Budapest, VII., Korbach-u. 13. 7996

Lóhere- és Luczerna-magot vesz
a legmagasabb napi áron
HALDEK
heremagkiviteli üzlete
Budapest Károly-körút 9.

Brüder Schmeichler
Wien, II., Gr. Mohrengasse No. 3.
— Alapított 1845-ben. —
Gazdasági magvak nagykereskedés és gabona-üzlet.
Import és export
Vesznek gazdáktól bármelységben kenyérmagvakat és zabot, lóhere-, luczerna-, baltaczim- és mindenféle fűmagvakat.
Magyar levelezés. 7523

Bérlet kerestetik.
Sik és kedvező fekvésű (lehetőleg dunántul vagy az északnyugoti részeken) csakis jobbminőségű, jórészt szántóföldből álló, jó közlekedési vonallal bíró, 2000—3000 kat. holdig terjedő, instruált birtokot keres bérbe, hosszabb időtartamra, kellő tőkével rendelkező gazda. Csakis tulajdonosoktól kér kimerítő ajánlatot „Komoly szándék” czimen, Mezei Antal hirdetési irodába, Budapest, IV., Eskü-ut 5. Ügynökök feltétlenül kizárvák és nem díjaztatnak.

Felhívás!
Mielőtt a földbirtokos birtokaira törlesztéses kölcsönt felvesz, vagy régi kölcsönt konvertál, vagy a jutányos kamat, gyors és szakavatott lebonyolítás, valamint a lehető legmagasabb kölcsönösszeg elérése tekintetében érdeke, hogy alanti bankcsemet, ajánlattételre szólítsa fel Czim: Frankl Adolf banküzlete Budapest, VI., Eötvös-u 19. (Eötvös-udvar) saját ház. Interurban telefon szám 25—40.

Rendkívüli alkalmi vétel!!
Dunántul 900 magyar holdas birtok, ebből 100 hold szántó és 300 hold új irtás alatt lévő szántóföld és rét, 500 erdő, ebből legalább 60,000 kor. fáért bevehető és még szántóföld is csinálható, 200,000 koronáért esetleg alább is eladó 60,000 korona lefizetéssel átvehető. Közelebbit csak komoly vevőknek retour bélyeg mellett 7972/b
Österreicher Bernátnál
Nagy-Kanizsán.

Uj! Tartós! Csélszerű!
A XX. század csodája.
Az ujjonnan feltalált
“EDISON”
villamos zseblámpám néhány gyertyafény világosságot ad.
Ezen ujjonnan feltalált és szabadalmazott „Edison” villamos zseblámpa drót és vegyszertől czikkek nélkül bármikor fényes világosságot terjesztenek minden tűzveszély kizárásával. Nem kell többé gyufát! Nem kell többé gyertyát! Működik a viharban is! Bizonyítja is számtalan elismerés, hogy ezen „Edison” villamos zseblámpa tényleg a legjobb és legbiztosabb. A pontos és kifogástalan működésért teljes garanciát vállalok. Szétküldést előleges 6 koroná beküldés mellett bérmentve, avagy utánvétellel pontosan eszközölök.
Czim:
STRASSER JAKAB
az „Edison” villamos zseblámpa vezérképviselősége
Budapest, Nagymező-utca 35. sz.

Legolcsóbb és leghatásosabb trágyázás.
A Cséry-féle szemétfuvarozási és feldolgozási részvénytársaság által a fővárosi területén összegyűjtött
rostált és compostirozott szemétrágya
előnyös vegyi összetétele és dús nitrogén, phosphor és kálitartalmánál fogva egy a
gabonafélék mint pedig **szőlők trágyázására kiválóan alkalmas.**
Az eddigi kísérletek eredményei bizonyítják e trágyaszer rendkívüli előnyeit.
A szemétrágya beszerzési ára nagy belértéke dacára **olcsóbb** mint a természetes marhatrágya vagy bármely műtrágya.
Részletes árajánlattal és ismertető füzetrel szívesen szolgál a kizárólagos eladással megbízott
Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság Budapest, V., Váci-körút 32.

